

Szabó Edina – Sándor Klára

Afáziaterápiás feladatgyűjtemény I.

2020-
KÖZÉPHELYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

Szabó Edina – Sándor Klára

Afáziaterápiás feladatgyűjtemény I.

EFOP 1.9.2. – VEKOP-16-2016-00001 MONTÁZS projekt –
A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének
kialakítása, fejlesztése

Szerzők:

Szabó Edina, PhD
Sándor Klára, DSc

Lektorálták:

Dr. Czurkó Marina
Lukács Ágnes, PhD

Az illusztrációkat készítette:

Szabó Dóra

Kiadja a Nemzeti Fogytékosságyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Dr. Tóth Tibor ügyvezető

Székhely: 1138 Budapest, Váci út 191.

Telefon: (+36 1) 450-3230

E-mail: titkarsag@nfszk.hu

Honlap: www.nfszk.hu

Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.

Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

ISBN 978-615-81597-8-4

© NFSZK Nonprofit Kft.

Minden jog fenntartva.

A kiadvány ingyenes.

Kereskedelmi forgalomba nem hozható.

A felhasználás a jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás
célját nem szolgálhatja!

2021

Tartalom

Előszó	7
--------	---

---

1. fejezet – Kategória	15
1.1. Jelölje a megfelelő kategóriát! (3-ból 1 választás)	16
1.2. Jelölje a kategóriába tartozó szavakat! (4-ből 2 választás)	20
1.3. Jelölje a kategóriába tartozó szót! (3-ból 1 választás)	26
1.4. Jelölje a kategóriába tartozó összes szót! (20-ból 6 választás)	32
1.5. Jelölje a kategóriát a felsorolt szavak mellett! (15 szó, 2 kategória)	37
1.6. Jelölje a kategóriát a felsorolt szavak mellett! (18 szó, 3 kategória)	42
1.7. Jelölje a kategóriának megfelelő márkanévet! (3-ból 1 választás)	46
1.8. Jelölje a főnévhez tartozó főnévi igenevet! (3-ból 1 választás)	50
1.9. Jelölje a helyekhez tartozó szavakat! (4-ből 2 választás)	53
1.10. Jelölje a szavakhoz tartozó kategóriát! (4 szó, 8 kategória)	56
1.11. Jelölje az oda nem illő szavakat! (3-ból 2 választás)	59
1.12. Jelölje a sorba nem illő szót! (4-ből 1 választás)	62

---

2. fejezet – Asszociáció	65
2.1. Egészítse ki az ismerős kifejezést! (3-ból 1 választás)	66
2.2. Jelölje meg a közös szót! (3-ból 1 választás)	69
2.3. Jelölje, amivel összetartozik! (3-ból 1 választás)	72
2.4. Jelölje az ellentétét! (3-ból 1 választás)	75
2.5. Folytassa a felsorolást! (3-ból 1 választás)	78
2.6. Jelöljön meg egy várost! (3-ból 1 választás)	81
2.7. Jelölje meg a részekhez tartozó egészt! (3-ból 1 választás)	84
2.8. Jelöljön részeket az egészből! (4-ből 2 választás)	87
2.9. Jelölje a híres személyt! (3-ból 1 választás)	91
2.10. Jelölje a megfelelő foglalkozást! (3-ból 1 választás)	95
2.11. Jelölje a szinonimát! (3-ból 1 választás)	99
2.12. Jelölje a szükséges kellékeket! (4-ből 2 választás)	102
2.13. Jelölje az egyetlen helyes választ! (4-ből 1 választás)	105

---

3. fejezet – Kiegészítés	109
3.1. Egészítse ki a rövid mondatot! (2-ből 1 választás)	110
3.2. Fejezze be a rövid mondatot! (3-ból 1 választás)	113
3.3. Keresse meg a mondat legjobb befejezését! (3-ból 1 választás)	116

3.4. Fejezze be a mondatot! (3-ból 1 választás)	119
3.5. Fejezze be a mondatot! (3-ból 1 választás)	122
3.6. Keresse meg a mondatok befejezését! (4 mondat).	125
3.7. Egészítse ki a mondatot! (3-ból 1 választás).	131
3.8. Egészítse ki a mondatot! (3-ból 1 választás).	134
3.9. Egészítse ki a kifejezést! (3-ból 1 választás).	137
3.10. Egészítse ki a mondatot! (3-ból 2 választás).	140
3.11. Toldalékolja a megkezdett szót! (3-ból 1 választás)	143
3.12. Egészítse ki a mondatot! (3-ból 1 választás).	146
<hr/>	
4. fejezet – Megértés.	149
4.1. Válaszoljon a személyes kérdésekre! (igen/nem).	150
4.2. Jelölje az értelmes mondatot! (2-ből 1 választás).	154
4.3. Jelölje a kontextushoz illő szót! (2-ből 1 választás).	157
4.4. Válaszoljon a kérdésekre! (igen/nem).	160
4.5. Válaszoljon, mi lehetséges! (igen/nem).	164
4.6. Jelölje, hogy az állítás igaz vagy hamis! (igaz/hamis).	168
4.7. Jelölje x-szel az igaz állítást!	172
4.8. Válaszoljon a kérdésekre! (igen/nem).	176
4.9. Válaszoljon preferenciája szerint! (4-ből 1 választás)	180
4.10. Tegye sorrendbe a lépéseket! (1–3)	184
<hr/>	
5. fejezet – Leírás	189
5.1. Jelölje a körülírásnak megfelelő szót! (2-ből 1 választás).	190
5.2. Jelölje az összetartozó elemeket! (4-4).	194
5.3. Jelölje a meghatározásnak megfelelő szót! (3-ból 1 választás)	199
5.4. Válaszoljon a kérdésre! (3-ból 1 választás).	202
5.5. Jelölje az igéhez tartozó főnevet! (3-ból 1 választás)	206
<hr/>	
6. fejezet – Szótalálási nehézség kezelése különböző terápiás eljárásokkal	209
6.1. Kezelési megközelítések.	210
6.2. Kezelési lehetőségek	210
6.3. Széles körben alkalmazható eljárások	211
6.3.1. A Vizuális Akció Terápia (VAT)	211
6.3.2. A szótalálás, spontán beszéd javulásának elősegítését célzó kezelési módszerek.	216
<hr/>	
Hivatkozott irodalom	218

Előszó

Szívesen íránk ezt az előszót többes szám első személyben – elvégre ketten jegyezzük az Afáziaterápiás feladatgyűjtemény kötetét is –, de mivel szakmai tapasztalataink jelentősen eltérnek egymástól, ezt csak korlátozottan tudjuk megtenni. Az eltérő szakmai háttér leírására jobb híján marad tehát a harmadik személy.

Szabó Edina húsz éve dolgozik afáziában érintett páciensekkel klinikai logopédus terapeutaként, és ezzel egy időben oktat olyan hallgatókat, akik szintén ezen a területen szeretnék pályájukat kezdeni, folytatni. A sokévnnyi tapasztalat, amely betegek kezelése, diákjai tanítása közben összegyűlt, megalapozta, hogy elfogadja a Nemzeti Fogymosságügyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. felkérését egy terápiás feladatgyűjtemény készítésére. Szakmai gyakorlata és nyelvészeti tanulmányai azonban egyként arra mutattak, hogy a szokványos feladatgyűjteményeknél szélesebb látókörű munkát érdemes készíteni: olyat, amely a szűk értelemben vett nyelvi kompetencia mellett a kommunikatív kompetencia fejlesztését is célozza. Ezért kérte fel Sándor Klárát, hogy dolgozzanak együtt: a kommunikatív kompetencia fejlesztéséhez ugyanis mindenképp a nyelv társas mivoltából adódó következményekkel, a társas jelentés mibenlétével kell tisztában lenni. Sándor Klára kutatásai éppen erre irányulnak, s elméleti munkája mellett több évtizede tanít kommunikációs készségfejlesztést, és hosszú évek alatt megszerzett kommunikációs tanácsadói gyakorlattal is rendelkezik.

Így aztán már együtt jutottunk arra, hogy olyan feladatgyűjteményt szeretnénk készíteni, amely úgy nyújt segítséget az afáziaterápia lépéseinek megtervezéséhez, hogy az afázia hosszan tartó kezelése közben felmerülő napi kihívásoknak próbál megfelelni. A rendelkezésünkre álló kezelési módusokat, valamint a hazai és külföldi szakirodalmat tanulmányozva, s mindezeket összevetve a Rehabilitációs Ellátási Programokkal, illetve a szakemberek, páciensek visszajelzéseivel és a kórházakban rendelkezésünkre álló körülményekkel, személyi és tárgyi feltételekkel, tapasztalatokkal, egyértelmű volt, hogy olyan gyakorlókönyvre van szükség, amelyet a szakemberek a klinikumban széles körben használhatnak, ugyanakkor a betegek a kórképüknek, tüneteiknek megfelelő feladatlapokat haza is vihetik, azaz nemcsak a szakemberek, hanem a betegek is tudják használni, akár hozzátartozóik segítségével, akár – ha állapotuk engedi – saját maguk is. Az alábbiakban rövid útmutatóval nyújtunk segítséget a feladatgyűjtemény használatához – annak hangsúlyozásával, hogy minden beteg kórképe és gyógyulási folyamata más lehet, ezért a feladatok alkalmazása, gyakorlása külön figyelmet, tervezést és alkalmazkodást kíván a felépülést segítőktől, szakemberektől és családtagoktól egyaránt.

A szerzőkről

Sándor Klára nyelvész, művelődéstörténész, a nyelvtudomány kandidátusa és a történettudomány doktora, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának egyetemi tanára, a Kulturális Örökség és Humán Információtudományi Tanszék vezetője. Nyelvészeti munkáját a társasnyelvészet elméleti keretében végzi, a nyelv-kultúra-társadalom, illetve a nyelv és a gondolkodás kapcsolatával foglalkozik, erről számos tanulmány mellett több könyvet, tankönyvet is írt, illetve szerkesztett. Csaknem két évtizede tanít kommunikációs készségfejlesztést.

Szabó Edina gyógypedagógus, logopédia szakos tanár és terapeuta. 20 éve dolgozik klinikai logopédusként. Pályáját a Pest Megyei Flór Ferenc Kórház Neurológiai Osztályán és Rehabilitációs Osztályán kezdte, jelenleg, immáron 10 éve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Jósa András Egyetemi Oktatókórház Neurológiai Osztályán, illetve a Szeptikus Sebészeti és Mozgásszervi Rehabilitációs Osztályán dolgozik. Ezzel párhuzamosan nyelvtudományi PhD fokozatot szerzett a Debreceni Egyetemen, jelenleg a Semmelweis Egyetem Hang-, Beszéd- és Nyelésterápia Tanszék docense.

Útmutató a feladatgyűjtemény használatához

Az afáziarehabilitáció folyamata a nyelv neuroanatómiájának és az afázia neuropatológiájának megértésével kezdődik. A feladatgyűjteményben nem foglalkozunk ezekkel a területekkel: úgy tekintjük, hogy ezzel a tudással a gyűjteményt alkalmazó szakemberek már rendelkeznek, s ők hivatottak arra is, hogy a pácienseket és az őket segítő családtagokat tájékoztassák a kórkép sajátosságairól, a kezelés koncepciójáról. A gyakorlókönyv elméleti ismereteket tehát nem közöl, de természetesen az elméleti ismeretekre alapozva kínál kezelési lehetőségeket, gyakorlatokat. Kivételt egyetlen esetben tettünk: az első kötet zárófejezetében, a szótalálási nehézséget célzó kezelési eljárásnál ismertettük az anómia terápiájának metódusát.

A gyakorlókönyv abban tér el jelentősebben a széles körben használt feladatgyűjteményektől, hogy a hangsúlyt a teljes értékű kommunikáció visszanyerésére teszi, ezt próbálja elősegíteni. A szavakhoz való visszatalálás, a nyelvtani elemek megfelelő használata önmagában még nem kommunikáció, annak csak az építőeleme. Ezért a feladatgyűjteményt úgy építettük föl, hogy az alapkészségek kezelésétől haladtunk az összetett nyelvi folyamatok komplex kognitív-kommunikációs tréningjéig. Abban próbáljuk segíteni a betegeket, hogy a valóságos kommunikációhoz találjanak újra vissza, s hogy újra hatékony, kompetens részesei lehessenek a társas életnek, szűkebb és tágabb környezetüknek, azaz a lehető legteljesebb pszichoszociális jóllétet érhessék el.

A feladatgyűjtemény alkalmazásának indikációja stroke-ot, illetve egyéb központi idegrendszeri eredetű megbetegedést követő kommunikációs zavar, afázia. A feladatgyűjtemény lehetőséget kínál demenciával együtt járó neurodegeneratív kórképek kezelésére is azzal, hogy erősíti a kommunikációs kompetenciát, segíti annak megtartását. A beszédzavar típusát és súlyosságát figyelembe véve a szakember felelőssége megválasztani az alkalmazni kívánt feladatlapokat. A gyakorlatok nem épülnek szorosan egymásra, a terapeuta tetszőlegesen, terápiás céljainak és kezelési koncepciójának megfelelően alkalmazhatja a különböző kommunikációs célterületek kezelésére hivatott feladattípusokat. Azt javasoljuk, hogy a feladatgyűjteményt kiegészítő eljárásként használják a sérülésspecifikus terápia mellett, mert a feladatlapok önmagukban nem helyettesítik a célzott afáziaterápiát – jól hasznosíthatók viszont az egyes készségek, nyelvi szintek megerősítésére, rögzítésére.

Úgy véljük, a sikeres afáziarehabilitációs programnak a páciensek erősségeire és a kognitív területeken, memóriában, a verbális és nonverbális kommunikáció területein megmaradt képességeire kell épülnie. A gyakorlókönyv célja kettős: egyrészt előhívni, aktivizálni ezeket a meglévő kompetenciákat, másrészt kezelni, újraépíteni a sérült funkciókat. A klinikus feladata, hogy kommunikációs rámpákat építsen páciensei számára, ehhez természetesen elengedhetetlen a kezelt személy képességeinek megismerése. Erre lehetőséget ad az, ha a feladatlapokat közösen oldják meg – ennek révén információt kapunk a kliens erősségeiről, gyengeségeiről, kompenzációs készségeiről, s mindez jelentősen segíti a terápiás célok meghatározását. Ugyanakkor a feladatlapok az otthoni gyakorlás lehetőségét is megteremtik, ez tovább segíti a gyógyulást, és fenntartja a páciens és hozzátartozója, segítője motivációját a következő terápiás ülésig.

A gyakorlókönyv feladatainak segítségével a klinikus felmérheti a páciensek nyelvi szintjein leírható eltéréseket, de a feladatgyűjtemény nem elszigetelten tárgyalja az egyes nyelvi szinteket, nem célja a fonéma, morféma, lexéma, szintagma, mondat- és szövegszintek szegmentált kezelése. Mint írtuk, a verbális kommunikáció rehabilitációján a társalgási képességek fejlesztését értjük, ezt úgy próbáltuk elérni a feladatgyűjteménnyel, hogy a kötetek felosztása a társalgásban való sikeres részvétel építőköveit tükrözi: a feladatok sikeres megoldásához szükség van az egyes nyelvi szinteken megtartott/megszerzett tudás alkalmazására.

A feladatgyűjtemény alkalmazásának indikációja

Kórképek szerint:

- Cerebrovascularis történés talaján kialakuló enyhe vagy közepesen súlyos fluens és nonfluens afáziák
- Elsődleges progresszív afázia (PPA – Primary Progressive Aphasia)
- Primer degeneratív demenciák (korai szakasz)
- Enyhe vagy közepesen súlyos olvasási képességek szerzett zavara

Alkalmas az alábbi tünetek kezelésére:

- Beszédprodukción területén
  - Szótalálási nehézség (anómia)
  - Rövid, fragmentált kifejezőmód
  - Távirati stílusú kifejezőmód
  - Grammatikai hibák
  - Szórendtévesztések
  - Hang- és/vagy szótévesztés, verbális parafáziák
  - Szokatlan szóalkotás (zsargon)
  - Értelmetlen és létező szavak összefűzése releváns tartalom nélkül
  - Szabad, összefüggő beszéd létrehozása
  - Különböző stílusú szövegek létrehozása
- Beszédmegértés területén
  - Folyamatos beszéd megértésének nehézsége
  - Nagy időigény a beszédmegértéshez
  - Eldöntendő kérdésekre adott válaszok esetlegessége
  - Komplex grammatikai egységek megértésének nehézsége
  - Hétköznapi kommunikáció (pl. televízió, rádió) követésének nehézsége
  - A kommunikáció mögöttes tartalmainak megértési nehézsége
  - Hibázások észlelésének hiánya
  - Kifejezések megértésének nehézsége
  - Stilisztikai eltérések meg nem értése
- Írás területén
  - Nehézség betűk, szavak, mondatok írásában és/vagy másolásában
  - Szavak írásának képessége megtartott ugyan, de más képességek az írás területén érintettek
  - Betű- és/vagy szótévesztés
  - Szótagok, szavak helytelen betűzése
  - Folyamatos írás, jelentéstartalom nélkül
  - Nyelvtani hibázások
  - Formanyomtatványok, hivatalos szöveg megértésének nehézsége

- Olvasás területén
  - Írott szöveg megértésének nehezítettsége
  - Írott szavak felismerésének nehezítettsége
  - Szavak felolvasásának nehezítettsége
  - Más (alaki vagy jelentésbeli hasonlóságú) szavakkal történő helyettesítés
  - Tartalom nélküli szavak olvasási/értelmezési nehezítettsége

Kategória

A feladatlapok foglalkoznak a főfogalom alá sorolással, illetve az egyes lexémák főfogalmakkal való megfeleltetésével. Megjelennek olyan gyakorlatok is, ahol nagy szerepe van az eltérő fonémák jelentésmegkülönböztető szerepének, ahol hasonló alakú szavakat kell főfogalommal párosítani. A szófajtság tekintetében a főnevek előhívása, alkalmazása vezető szerepet tölt be a fejezetben, de megjelenik a főnév–ige párosításának a gyakorlata is, ezzel lehetőséget kínálva a mondatalkotásra, csökkentve azon betegek nehézségeit, akiknek a kommunikációja távirati stílusú (anómikus afázia, Broca-afázia). A páciens olvasási, megértési képességeit figyelembe véve a klinikus alkalmazhat olyan feladatlapokat, ahol 1–5 szó közül kell a betegnek kiválasztani a helyes megoldást, de olyan gyakorlatot is talál, ahol 20 szó olvasására, megértésére van szükség a feladatmegoldáshoz. Egyes feladatlapok önmagukban a megtartott szóképfelismeréssel is kivitelezhetők, de többnyire graféma–fonéma tudatosság vezet a helyes megoldásokhoz. Legtöbb feladatlap enyhe vagy közepesen súlyos szövegértési károsodás mellett is megoldható. Amennyiben a páciensnek kifejezett olvasási nehézsége van, kezdetben a terapeuta nyújtson az olvasásban segítséget, de a tapasztalatok tükrében valljuk, hogy gyakorlással az olvasási károsodás mérsékelhető. Mint minden fejezetben, itt is cél a társalgási képesség kezelése, egyes feladatcsoportok (pl. márkanevek) építenek a közös kulturális tudás mozgósítására, alkalmazására, annak a kompetenciának a felszabadítása érdekében, amit az afázia elfedett. Az egyes célterületek gyakorlásán túl a fejezet feladatlapjai társalgásindító szándékkal készültek.

Asszociáció

A fejezet feladatlapjai a premorbid kommunikációs állapot felidézését szolgálják azáltal, hogy ismerős kifejezések kiegészítésére, ellentétpárok megtalálására, felsorolások folytatására hívják a beteget, építve a beszédautomatizmusok területéről épen maradt funkciókra. Az összetett feladatok kifejezett célja az asszociációs képesség fejlesztése, de alkalmasak a szókincs fejlesztésére (például a szinonimakereső feladatok), konverzációs képesség fejlesztésére, társalgásindításra (például a foglalkozáshoz rendelhető ismert személyek megtalálása). A fejezet több ízben foglalkozik tevékenységekhez hozzárendelhető eszközök megtalálásával, ezek a feladatok az előbbiekben vázolt fejlesztési területek mellett alkalmasak szövegalkotási gyakorlatra is, ahol számba vehetjük, sorrendbe tehetjük, megbeszélhetjük az adott tevékenység lépéseit.

Kiegészítés

A fejezet feladataiban a betegnek meg kell találnia a megadott mondatok elejét vagy végét, vagy éppen a közepét, 2-4 elemből választva. Egyes gyakorlatokban ige, míg máshol névszó hiányzik, de a gyakorlatok alrészekre különülnek el szófajiság vagy mondatrészek szerint. Célunk ezzel az élőnyelvi társalgási helyzet imitálása mellett a sikerélmény biztosítása, hiszen, ha egyik feladattípust nem tudja megoldani a beteg, de azt rögtön követi egy sikeres megoldás, jobban fenntartható a terápiás motiváció. A mondatkiegészítés mellett kifejezések kiegészítése is található a gyakorlatok között; ezekben az esetekben nem tud támaszkodni a beteg a mondatkörnyezetre adta jelentéstámogató segítségre. A nyelvtani rendszerben fellépő károsodás kezelését szolgálja a megfelelő toldalék kiválasztására hívó feladat, ahol a mondatkörnyezet határozza meg a helyes választást.

Megértés

Ebben a fejezetben nyílik a terapeutának legtöbb lehetősége páciense személyiségének, gondolkodásának, környezetének, életvitelének megismerésére. Tapasztalatunk szerint, talán éppen a megértési bizonytalanság feloldása miatt, a betegek gyakran társalgásba kezdenek már az eldöntendő kérdések megválaszolásakor is. A bizonytalanságok, visszatérő hibázások megmutatják a terapeutának a fejlesztendő területeket. A fejezet eldöntendő, illetve feleletválasztós kérdéseken, igaz-hamis állításokon, mondatkiegészítéseken keresztül kezeli a megértési nehézségeket. Néhány gyakorlatban a betegnek kell döntenie a mondat helyességéről, ahol vagy nyelvtani hibát vagy jelentéstani hibát szükséges felfedezni a feladatmegoldáshoz. A fejezet utolsó feladattípusa összetett, a szövegértés fejlesztése mellett a szövegalkotást is előkészíti.

Leírás

A Leírás című fejezet kiegészítése az előbbi Megértés fejezetnek, ezért rövidebb a feladatgyűjtemény korábbi részeihez képest. Itt összetettebb gyakorlatok jelennek meg, ahol a szó- és mondatértésen túl az asszociációs készség alkalmazására is szükség van. Mire való? Mit értünk ez alatt? Mire vonatkozik? – típusú kérdéseket tesz fel a terapeuta a betegnek, és azt szeretné látni, hogy elért-e a beteg arra a kommunikációs szintre, hogy az újratanult nyelvet használni is képes.

Szótalálási nehézség kezelése

Az utolsó fejezet rendhagyó, a szótalálási nehézség kezelését célzó terápiás eljárásokat ismertet, szó- és képanyaggal kiegészítve, Nancy Helm-Estabrooks és Martin L. Albert *Manual of Aphasia Therapy* című kézikönyvében ismertetett elméleti háttérre, és a hazai terápiás gyakorlatra alapozva. A hazai egészségügyi ellátórendszerben dolgozó logopédusok munkáját szeretnénk könnyebbé tenni e fejezettel, hiszen a szótalálás javítását összefoglaló kezelési forgatókönyvekre nehezen lehetnek rá, különösen képanyaggal összekötve. Megjegyezzük, hogy a fejezet bár a Szótalálási

nehézség kezelése címet kapta, de részletes forgatókönyvet csupán a Vizuális Akció Terápiájáról közöl. Amellett, hogy az I. kötet szinte mindegyik fejezete kiemelten foglalkozik a szótalálási nehézség kezelésével, mégis megtartanánk az utolsó fejezetben az először csak munkacímnek szánt elnevezést, mivel egyedül ez a fejezet foglalkozik önállóan csak és kizárólag ennek a nyelvi tünetegyüttesnek a terápiájával.

Hogyan maximalizáljuk a feladatgyűjtemény hasznosságát?

- Ha a kezelést kiegészítő lehetőségként használja a feladatgyűjteményt, otthoni gyakorlási céllal, tájékoztassa a hozzátartozót, hogyan tud segíteni a páciensnek úgy, hogy ő közben megőrizze függetlenségét: segítse, de ne válaszoljon helyette, felismerje, ha túlterhelt, hogyan tudja minimalizálni a háttérzajt, hogyan tud segíteni a gyakorlásra szánt idő beosztásában.
- Ha elkezdi a feladatgyűjtemény gyakorlatai segítségével kezelni a beteget, próbáljon ki minden célterületről néhány feladatot, hogy lássa, mi az, ami könnyebben sikerül a betegnek. Ha a páciens állapota engedi, beszélje is meg vele a kezelendő célterületeket.
- A feladatok megoldásához a vastagon szedett szavak, kifejezések megértése szükséges. Bizonyosodjon meg róla, hogy a beteg ezeket a célszavakat érti, ha bizonytalan, beszéljék meg, hogy mi volt az első benyomása, tippje, ez a legtöbb esetben segíti a feladatmegoldást. A megérzést követően már tudunk segíteni a tudatosításban.
- Ha akut szakaszban kezd bele a feladatgyűjtemény használatába, a dátumot mindig tüntesse fel a megoldott feladatlapokon, így a későbbiekben, ha megmutatja honnan indult, motiválni tudja a beteget.
- Az adott célterületek fejlesztésén túl a terapeuta használhatja a feladatgyűjteményt hallás utáni megértés, hangosolvasás, szótalálás fejlesztésére is.
- Ha a beteg olvasás utáni megértése javul, ne mutassa be neki az egyes feladatokat, engedje, hogy az instrukciókat önállóan olvasva kezdjen a feladatmegoldásba.
- A páciens íráskészségének a fejlődése is nyomon követhető a feladatlapok kitöltésével.
- Ha nehézséget okoz a betegnek egyes feladatokban az adott jelölési mód, akkor a terapeuta/családtag felkínálhat alternatívákat: például, ha nehéz írni, rá is mutathat a megoldásra.

1. fejezet

Kategória

1.1. Jelölje a megfelelő kategóriát!

(3-ból 1 választás)

Példa

sertés és csirke

bútor

hús

felszerelés

réz és vas

fém

gép

zene

sütemény és fagylalt

gyümölcs

bútor

édesség

kabát és nadrág

lábbeli

sportszer

ruha

---

befőtt és savanyúság

tárgy

konzerv

zene

---

citrom és narancs

déligyümölcs

üdítő

játék

---

tégla és tetőcserép

növény

építőanyag

textil

---

káposzta és karalábé

gyümölcs

édesség

zöldségféle

---

autó és kerékpár

jármű

tejtermék

gyógyszer

---

fazék és tál

étel

edény

táska

---

oroszlán és tigris

madár

hüllő

emlősállat

---

tulipán és rózsa

gyerek

virág

tárgy

---

szekrény és ágy

bútor

alkatrész

gép

---

könyv és füzet

madár

tanszer

étel

---

hó és eső

jármű

sport

csapadék

---

iskola és óvoda

bördíszmű

oktatási-nevelési
intézmény

zöldségféle

---

fecske és tyúk

madár

hangszer

virág

---

függöny és terítő

gyümölcs

textil

műszer

---

kastély és ház

gép

település

épület

1.2. Jelölje a kategóriába tartozó szavakat!

(4-ből 2 választás)

Példa

---

virág

moha

nyárfa

rózsa

szegfű

---

zöldség

karalábé

fahéj

borsó

meggy

---

madár

tó

vadkacsa

folyó

gólya

---

szerszám

metszőolló

kert

gereblye

kerítés

---

tanulás

radiátor

könyv

füzet

autó

---

kertészkedés

ásó

palánta

fagylalt

kenyér

---

rovar

hattyú

majom

szúnyog

szitakötő

évszak

tél

március

július

nyár

---

bútor

ablak

szekrény

asztal

ajtó

---

szabadidő

kirándulás

tojás

fazék

szórakozás

---

nyaralás

kutya

kemping

tengerpart

narancs

---

gyümölcs

málna

bokor

füge

jegenyefa

---

desszert

káposzta

madártej

gesztenye-
püré

burgonya

---

emlősállat

tehén

birka

barka

teher

épület

személy

kastély

garázs

varázs

---

ital

szörp

sör

sár

szép

---

fegyver

dézsza

dárda

hárfa

lándzsa

---

beszéd

fecsegés

forgás

csacsogás

kanyarodás

---

tejtermék

vaj

haj

háj

sajt

étel

henyél

kenyér

rétes

kényes

---

hangszer

furulya

bicska

hegedű

jókedvű

---

időmérő eszköz

bolondóra

falióra

homokóra

tavirózsa

---

foglalkozás

bárány

tanár

bányász

szamár

---

sport

vívás

futás

fűzet

vonat

ízek

keserű

savanyú

okos

bátor

---

sportszer

korcsolya

teniszütő

gáztűzhely

iskola

---

időjárás

kánikula

holdfény

havas eső

csillagok

---

földrész

Európa

sziget

Afrika

város

---

emlősállat

hőrcsög

tücsök

fecske

kecske

1.3. Jelölje a kategóriába tartozó szót!

(3-ból 1 választás)

Példa	
hal	kárász kérész merész
állat	lusta buta kutya
bútor	szék fél tél
madár	gólya pólya tócsa

---

növény

korsó

borsó

hordó

épület

ráz

máz

ház

---

gyümölcs

balta

alma

szalma

---

zöldség

répa

béka

séta

---

játék

sapka

labda

hangya

---

	nyakék
edény	marék
	fazék
	bolha
ruha	szoknya
	szoba
	gyűszű
ékszer	sűrű
	gyűrű
	párna
ágynemű	pára
	hála
	heves
étel	leves
	nedves

---

virág

ostoba

tombola

orgona

édesség

korpa

torta

szoba

---

sport

úszás

túlzás

turbán

---

szerszám

hagyma

macska

kapa

---

szórakozás

sás

bál

mák

---

lábbeli

cipő

csákó

cipó

---

szín

piros

tilos

csinos

---

időjárás

habverés

napsütés

halsütés

---

jármű

autó

borsó

mogyoró

---

foglalkozás

orvos

krémes

kormos

---

	játék
ital	málé
	kávés
	vonat
közlekedési eszköz	fonal
	fotel
	bír
folyadék	víz
	tíz
	kocsonya
sütemény	pecsenye
	pogácsa
	tinta
evőeszköz	hinta
	villa

1.4. Jelölje a kategóriába tartozó összes szót!
(20-ból 6 választás)

Példa

színek

moha	nyárfa	rózsa	szegfű
szék	barna	ceruza	kép
kék	könyv	fekete	elefánt
hegyező	telefon	pénz	rózsaszín
tányér	zöld	sárga	asztal

zöldségek

karalábé	fahéj	borsó	meggy
fekete	függöny	póló	paprika
ablak	hagyma	csokoládé	húsdaráló
szobor	láb	macska	sárgarépa
cukor	ribizli	torma	kacsa

---

gyümölcsök

kecske	cékla	hordó	körte
mosdó	alma	gyurma	csutka
narancs	csipke	bögre	körző
gyeplő	szilva	szőlő	szöcske
fecske	csengő	szerda	málna

---

bútorok

cérna	asztal	deszka	csörgő
szekrény	fürdő	bicska	komód
cinke	pince	szék	szikra
kagyló	kanapé	vödör	papír
fotel	csákó	láda	gyár

---

hónapok

abrosz	szeptember	orvos	asztal
január	ember	újság	május
album	ostor	tábla	barlang
balta	november	bucka	április
posta	pálca	június	patkó

---

virágok

borsó	bolha	tulipán	zebra
orgona	puska	abrak	gerbera
sapka	rózsa	posztó	bálna
bimbó	tátika	bárka	lepke
gomba	pumpa	káposzta	nárcisz

---

emlősállatok

egér	öröm	kecske	zászló
kanál	sátor	pohár	sertés
reték	farkas	fecske	kalap
tanár	kerék	kutya	motor
macska	gitár	polc	szekér

---

sportok

forgács	kézilabda	bogrács	fegyver
úszás	bocskor	gyermek	atlétika
tolmács	csarnok	röplabda	hegycsúcs
falmászás	hőrcsög	lángos	kengyel
doboz	tenisz	rongy	mancs

épületek

templom	bűvész	szövet	kastély
tücsök	cölöp	lakóház	toboz
fűrész	szálloda	labda	medve
bungaló	birka	puttony	székesegyház
szőnyeg	köpeny	kémény	zuhany

ékszerek

torony	nyaklánc	gyűrű	fűszer
szúnyog	kenyér	bányász	fülbevaló
karperec	mozdony	szennyes	mellény
bokalánc	tányér	páfrány	nyakék
gesztenye	párkány	denevér	nyeremény

---

rovarok

karaván	szitakötő	köpönyeg	légy
darázs	rakomány	főzelék	kényelem
sövény	garázs	szúnyog	sörény
kajak	lepke	vonal	hangya
kanyar	buzogány	maradék	hegedű

---

madarak

bútor	vitéz	cinege	zsineg
pacsirta	mozsár	fazék	fakopáncs
zuhany	veréb	barát	gyökér
radar	búvár	varjú	zsilip
búbos banka	kömény	mocsár	gólyahír

---

halak

harcsa	kárász	pedál	pecsét
gyomor	család	ponty	kovács
kulacs	zsanér	csuka	keszeg
meder	busa	folyó	medence
tárcsa	fészek	búvár	horgász

---

járművek

palack	autóbusz	bakancs	kilincs
hajó	galamb	harang	villamos
sorompó	gyémánt	helikopter	koffer
szilánk	gyümölcs	jelzőlámpa	motorkerékpár
vonat	fonal	narancs	zebra

1.5. Jelölje a kategóriát a felsorolt szavak mellett!

(15 szó, 2 kategória)

Példa

1 = fiúnevek   2 = lánynevek

<u> 2 </u> Emese	<u> 1 </u> László	<u> 2 </u> Ágnes
<u> 1 </u> Ferenc	<u> 2 </u> Edina	<u> 2 </u> Mária
<u> 1 </u> József	<u> 2 </u> Zsuzsanna	<u> 2 </u> Julianna
<u> 2 </u> Nóra	<u> 2 </u> Erika	<u> 1 </u> Erik
<u> 1 </u> Béla	<u> 2 </u> Klára	<u> 2 </u> Piroska

1 = hangszerek   2 = szerszámok

<u> </u> zongora	<u> </u> kalapács	<u> </u> hegedű
<u> </u> ásó	<u> </u> cintányér	<u> </u> lapát
<u> </u> furulya	<u> </u> véső	<u> </u> gitár
<u> </u> harapófogó	<u> </u> triangulum	<u> </u> csavarhúzó
<u> </u> franciakulcs	<u> </u> kapa	<u> </u> fuvola

---

1 = edények   2 = járművek

__ fedő	__ villamos	__ fazék
__ tányér	__ vonat	__ hajó
__ kerékpár	__ pohár	__ csésze
__ tál	__ tepszi	__ metró
__ roller	__ autó	__ tésztaaszúró

---

1 = számok   2 = hüllők

__ teknős	__ öt	__ gyík
__ negyven	__ kígyó	__ nyolc
__ tizenegy	__ krokodil	__ kaméleon
__ leguán	__ kilenc	__ sikló
__ vipera	__ három	__ száztíz

---

1 = színek   2 = formák

__ piros	__ zöld	__ háromszög
__ kör	__ négyzet	__ kék
__ sárga	__ trapéz	__ barna
__ téglalap	__ vörös	__ rózsaszín
__ fekete	__ rombusz	__ deltoid

---

1 = édességek   2 = tanszerek

__ fagylalt	__ füzet	__ radír
__ krémes	__ csokoládé	__ tankönyv
__ ceruza	__ rajzlap	__ gesztenyepüré
__ ecset	__ rágógumi	__ vízfesték
__ torta	__ tolltartó	__ bonbon

---

1 = gyümölcsök   2 = zöldségek

__ banán	__ alma	__ karalábé
__ kivi	__ burgonya	__ citrom
__ paradicsom	__ paprika	__ körte
__ retek	__ szőlő	__ petrezselyem
__ szilva	__ őszibarack	__ hagyma

---

1 = állatok   2 = növények

__ fóka	__ fű	__ nyírfa
__ kutya	__ szarkaláb	__ orrszarvú
__ lestyán	__ leopárd	__ oroszlán
__ páfrány	__ nyúl	__ leander
__ medve	__ borz	__ macskagyökér

---

1 = építőanyagok   2 = települések

__ téglá	__ tanya	__ város
__ falu	__ cement	__ kavics
__ bokortanya	__ tetőcserép	__ főváros
__ gerenda	__ vasbeton	__ nyílászáró
__ farm	__ gipsz	__ község

---

1 = fűszerek   2 = virágok

__ kömény	__ margaréta	__ bors
__ orgona	__ kurkuma	__ árvácska
__ bazsarózsa	__ babérlevél	__ bazsalikom
__ pipacs	__ kamilla	__ oregánó
__ majoránna	__ kapor	__ liliom

---

1 = földrészek   2 = bolygók

__ Európa	__ Afrika	__ Szaturnusz
__ Uránusz	__ Ázsia	__ Amerika
__ Föld	__ Mars	__ Óceánia
__ Jupiter	__ Ausztrália	__ Vénusz
__ Nap	__ Neptunusz	__ Hold

---

1 = ruházatok   2 = lábbelik

__ kosztüm	__ szandál	__ papucs
__ csizma	__ frakk	__ kalap
__ saru	__ öltöny	__ topánka
__ bakancs	__ kardigán	__ kamásli
__ bunda	__ kalucsni	__ pantonett

---

1 = élelmiszerek   2 = vegyszerek

__ liszt	__ porcukor	__ mosószer
__ szappan	__ tej	__ kristálycukor
__ rizs	__ sampon	__ mosogatószer
__ búzadara	__ sósav	__ kenyér
__ klórmész	__ étolaj	__ borkén

---

1 = városok   2 = országok

__ Nyíregyháza	__ Románia	__ Portugália
__ Hollandia	__ Hajdúszoboszló	__ Tokaj
__ Szerbia	__ Pécs	__ Szlovénia
__ Szeged	__ Anglia	__ Szombathely
__ Debrecen	__ Bulgária	__ Budapest

1.6. Jelölje a kategóriát a felsorolt szavak mellett!

(18 szó, 3 kategória)

Példa

	H = hónap	N = nap	Sz = szám
<u> </u> H január	<u> </u> Sz öt	<u> </u> N szerda	
<u> </u> Sz kedd	<u> </u> H július	<u> </u> H március	
<u> </u> N kedd	<u> </u> Sz tíz	<u> </u> Sz harminc	
<u> </u> H augusztus	<u> </u> N szombat	<u> </u> N hétfő	
<u> </u> Sz száz	<u> </u> H április	<u> </u> H december	
<u> </u> H február	<u> </u> N vasárnap	<u> </u> Sz három	

	I = ital	V = virág	F = fa
<u> </u> tulipán	<u> </u> tea	<u> </u> akácfa	
<u> </u> narancslé	<u> </u> nyárfa	<u> </u> éger	
<u> </u> levendula	<u> </u> kóla	<u> </u> rózsa	
<u> </u> lucfenyő	<u> </u> ásványvíz	<u> </u> liliom	
<u> </u> nárcisz	<u> </u> hársfa	<u> </u> sör	
<u> </u> gyümölcslé	<u> </u> jácint	<u> </u> tölgyfa	

Z = zöldség	GY = gyümölcs	S = sütemény
☐ alma	☐ petrezselyem	☐ körte
☐ linzer	☐ piskótatekercs	☐ sárgarépa
☐ szilva	☐ mézes krémes	☐ zeller
☐ uborka	☐ paradicsom	☐ franciakrémes
☐ málna	☐ földieper	☐ csokitorta
☐ kelbimbó	☐ ribizli	☐ isler

L = légi jármű	V = vízi jármű	Sz = szárazföldi jármű
☐ hőléggallon	☐ trolibusz	☐ csónak
☐ vonat	☐ tutaj	☐ helikopter
☐ hajó	☐ kamion	☐ sárkányrepülő
☐ vízibicikli	☐ villamos	☐ motorkerékpár
☐ kajak	☐ autó	☐ kenu
☐ repülőgép	☐ úrhajó	☐ segédmotor

E = emlősállat	M = madár	R = rovar
☐ jaguár	☐ daru	☐ szitakötő
☐ szúnyog	☐ búbos banka	☐ sertés
☐ cinege	☐ hangya	☐ pacsirta
☐ juh	☐ teve	☐ szarvasmarha
☐ darázs	☐ orrszarvú	☐ bögöly
☐ bivaly	☐ légy	☐ bölömbika

E = edény	Sz = szerszám	F = foglalkozás
__ tésztaszűrő	__ kalapács	__ véső
__ bányász	__ fazék	__ tanító
__ csavarhúzó	__ lábas	__ serpenyő
__ fodrász	__ cukrász	__ fűrész
__ laposfogó	__ levesestál	__ kalauz
__ bogrács	__ logopédus	__ csőkulcs

Sz = szín	F = forma	H = hangszer
__ barna	__ kör	__ hegedű
__ oboa	__ lila	__ háromszög
__ téglalap	__ gordonka	__ klarinét
__ türkiz	__ fehér	__ deltoid
__ cintányér	__ rombusz	__ okkersárga
__ négyzet	__ szürke	__ paralelogramma

R = ruházat	L = lábbeli	T = testrész
__ cipő	__ nyakkendő	__ nyak
__ boka	__ szandál	__ zokni
__ gumicsizma	__ atléta	__ könyök
__ kézfej	__ lábszár	__ pantonett
__ mellény	__ kombidressz	__ körömcipő
__ papucs	__ mellkas	__ pendely

F = fiúnév	L = lánynev	F = meseszereplő
☐ Hófehérke	☐ Orsolya	☐ Frigyes
☐ Gábor	☐ Gabriella	☐ Emese
☐ Okoska	☐ Szundi	☐ Szilárd
☐ Margit	☐ Vuk	☐ Ábel
☐ Töhötöm	☐ Hapci	☐ Ágota
☐ Álmos	☐ Lenke	☐ Csipkerózsika

H = háziállat	V = vadállat	B = bútor
☐ pulyka	☐ gyöngytyúk	☐ komód
☐ párduc	☐ gardrób	☐ tigris
☐ sertés	☐ heverő	☐ csimpánz
☐ íróasztal	☐ kecske	☐ póniló
☐ fotel	☐ gorilla	☐ kutya
☐ barnamedve	☐ pávián	☐ szekrény

É = édes	H = hideg	I = illatos
☐ nárcisz	☐ méz	☐ hó
☐ jégszobor	☐ kölni	☐ sütemény
☐ kakaó	☐ jégcsap	☐ orgona
☐ havas eső	☐ csokoládé	☐ parfüm
☐ rózsa	☐ liliom	☐ nyalóka
☐ kockacukor	☐ jégakku	☐ hógolyó

1.7. Jelölje a kategóriának megfelelő márkanevet!

(3-ból 1 választás)

Példa

autó

Opel

Samsung

Nike

gumiabroncs

Heinz

Michelin

Honda

csaptelep

Fanta

Borsodi

MOFÉM

dobozos tej

Mizo

Soproni

Parádi

---

telefon

Lada

iPhone

Unicum

---

háztartási gép

Zanussi

Privát

Gyulai

---

papír zsebkendő

Zewa

Amo

Szerencsi

---

kerékpár

Mercedes

Csepel

MTZ

---

mosószer

Hitachi

Gillette

Ariel

---

testápoló

Rama

Dove

Szentkirályi

---

csokoládé

Szerencsi

Toyota

ICO

ásványvíz

Márka

Balfi

Milka

---

dezodor

Rexona

Kalocsai

Škoda

---

sportruházat

Ford

Adidas

Bosch

---

laptop

Herendi

Asus

Puma

---

gyógyszer

Béres

Budmil

Wink

---

divat

Electrolux

BMW

Zara

üdítőital

Pepsi

Visa

Facebook

étel

Nescafé

Burger King

Canon

1.8. Jelölje a főnévhez tartozó főnévi igenevet!

(3-ból 1 választás)

Példa

olló	vágni rázni ásni	ceruza	vívni írni inni
------	------------------------	--------	-----------------------

pénz	költeni tölteni kelteni	labda	pattogtatni kattogtatni lapozgatni
kés	ecsetelni szeletelni sepregetni	kapa	gereblyézni gyomtalanítani kaszálni
súlyzó	edzeni metszeni mérni	mikrofon	parkosítani harangozni hangosítani

	főzni		eljegyezni
fegyver	lőni	jegygyűrű	megjegyezni
	sütni		megegyezni
	tárolni		szörfözni
ruháskosár	párolni	körző	szerkeszteni
	pácolni		kötözni
	örülni		tapogatni
daráló	őrölni	felmosó	takarítani
	őrülni		takargatni
	fűteni		költözni
kályha	műteni	virág	köszönteni
	gyűjteni		integetni
	enni		utazni
villa	venni	vonat	unatkozni
	lenni		mutatkozni
	szántani		ámuldozni
traktor	számolni	motor-kerékpár	táborozni
	játszani		száguldozni

méz	rázni teázni megázni	papír- sárkány	eregetni veregetni megenni
kard	vinni vívni inni	puli	emelni terelni szerelni
ecset	festeni kelteni felelni	tészta	mulatni nyújtani fújtatni
csecsemő	matatni váratni altatni	telefon	felvenni megenni bekenni
könyv	oltani olvasni oldani	papír	rágni rázni vágni

1.9. Jelölje a helyekhez tartozó szavakat!

(4-ből 2 választás)

Példa

---

dolgok a bankban

zöltség

pénz

számítógép

vonat

---

dolgok a pékségben

kenyér

véső

virág

kifli

---

dolgok az óvodában

baba

esztergagép

kisautó

fűnyíró

---

dolgok a benzinkúton

építőanyag

üzemanyag

pénztárgép

kanapé

---

dolgok a cipőboltban

szandál

fagylalt

lekvár

próba zokni

---

dolgok a cukrászüzemben

gyümölcs-
kocsonya

keverőtál

görkorcsolya

gördeszka

---

dolgok a kertészetben

habverő

növény

öntözőkanna

tűzhely

---

dolgok az orvosi rendelőben

körömlakk

gereblye

vérnyomás-
mérő

fonendoszkóp

---

dolgok a könyvtárban

folyóirat

olvasósarok

gumicsizma

hajszárító

---

dolgok a fodrászatban

fogkefe

sampon

fogkrém

olló

---

dolgok az irodában

irat-
megsemmisítő

fazék

dosszié

tornacipő

---

dolgok a parkban

pihenőpad

villamos

vonat

szobor

---

dolgok a pályaudvaron

íróasztal

jegypénztár

menetrend

hajszárító

---

dolgok a garázsban

autó

lóca

naptár

kompresszor

1.10. Jelölje a szavakhoz tartozó kategóriát!

(4 szó, 8 kategória)

Kategóriák:

1.
rovarok

2.
betegségek

3.
országok

4.
rokonok

5.
fák

6.
szerszámok

7.
kozmeti-
kumok

8.
járművek

Példa

4 unokatestvér   nagymama   keresztapa   sógor

—   stroke   cukor-
betegség   nátha   Parkinson-kór

—   pók   szitakötő   szúnyog   kullancs

— bél-
elzáródás   torok-
gyulladás   demencia   pitvar-
fibrilláció

— tölgy   hárs   kőris   jegenye

— Románia   Szlovénia   Albánia   Ausztria

— villamos   autóbusz   helikopter   uszály

— fivér   szülő   hóg   öcs

— rúzs   szempilla-
spirál   tusfürdő   szappan

___ kanyaró   mumpsz   bárányhimlő   daganat

___ csőkulcs   csavarhúzó   villáskulcs   svédfogó

___ Mongólia   Kína   Libanon   Bulgária

___ platán   fenyő   juhar   bükk

___ méh   muslica   légy   bögöly

___ csónak   vonat   repülő   személyautó

1.11. Jelölje az oda nem illő szavakat!

(3-ból 2 választás)

Példa

Polca van.

~~agy~~

könyves-
szekrény

~~mátrac~~

Szárnya van.

béka

hőlégballon

gólya

Húrja van.

furulya

lant

trombita

Kalásza van.

kamilla

búzavirág

rozs

Tüskéje van. meggyfa sün árvácska

Odúja van. makk mogyoró mókus

Zsebe van. kakaó zakó zacskó

Erszénye van. kenguru tengerisün nyúl

Úszóhólyagja van. hajó háló hal

Mikrofonja van. televízió telefon terasz

Illata van.

zsiráf

bogár

virág

Billentője van.

zongora

dob

hegedű

Agancsa van.

szarvasbogár

gímszarvas

szarvasgomba

Fiókja van.

madár

komód

komló

Szopókája van.

pipa

pipacs

ripacs

1.12. Jelölje a sorba nem illő szót!

(4-ből 1 választás)

Példa

kedd

péntek

szerda

~~január~~

karkötő

lámpa

nyaklánc

gyűrű

radír

grafitceruza

színes
ceruza

golyóstoll

tavas

tegnap

nyár

ősz

---

kacsa

liba

sertés

tyúk

---

kanál

lábás

kés

villa

---

sárgarépa

petrezselyem

cseresznye

zeller

---

március

szeptember

tél

december

---

sampon

hajlakk

szalvéta

hajzselé

---

tej

üdítő

ásványvíz

kristálycukor

---

szilva

szekrény

szék

asztal

---

reggeli

nappali

ebéd

vacsora

---

szúnyog

hangya

labda

légy

---

keszeg

kárász

amur

medve

áruház

bölcsőde

óvoda

iskola

---

2. fejezet

Asszociáció

2.1. Egészítse ki az ismerős kifejezést!

(3-ból 1 választás)

Példa

só és ...

cukor

bors

virág

kutya és ...

disznó

étel

macska

sapka és ...

szoknya

sál

nadrág

tűz és ...

fém

levegő

víz

---

kés és ...

tányér

villa

pohár

---

ború és ...

derű

napsütés

felhő

---

cipő és ...

blúz

zokni

sapka

---

papír és ...

táska

tolltartó

ceruza

---

síp és ...

dob

furulya

zongora

---

gólya és ...

kecske

fecske

este

éjjel és ...

reggel

nappal

délben

---

tyúk és ...

tojás

hús

malac

él és ...

ver

hal

varr

---

vet és ...

kaszál

ás

arat

---

fekszik és ...

kel

mer

alszik

2.2. Jelölje meg a közös szót!

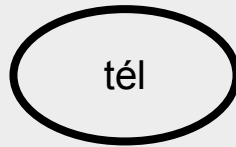
(3-ból 1 választás)

Példa

---

hó és síelés

forróság

víz

---

parkolóhely és üzletek

bevásárlóközpont

temető

udvar

---

iskola és óvoda

színház

oktatás

vásárlás

---

pályaudvar és vonat

utazás

játszótér

könyv

---

színpad és színész

erdő

előadás

étterem

---

katona és fegyver

kirándulás

főzés

háború

---

gyermek és anya

szülő

szivárvány

tanulás

---

toronyház és lakás

táska

lift

időjárás

---

porszívó és felmosó

séta

filmnézés

takarítás

---

medence és csúszda

hegymászás

élményfürdő

tér

---

tavaszi és őszi

gyümölcsös kert

évszakok

lakóház

---

kabát és pulóver

felsőruházat

élelmiszer

fagylalt

---

sertés és szarvasmarha

olvasás

állattenyésztés

lovaglás

---

báb és paraván

pókháló

függöny

bábszínház

2.3. Jelölje, amivel összetartozik!

(3-ból 1 választás)

Példa

gyufa ——— tűz levél tej	kulcs ——— zár kávét vezeték
--------------------------------------	--

istálló ——— ló leves táska	könyv ——— tudás labda autó
bogrács ——— gulyás madár fogkefe	sün ——— roller alma tüske
odú ——— dió mókus dominó	vándor ——— tarisznya papír vödör

	fészek		távirat
madár	pára	páva	tánc
	öröm		óvónő
	eper		dugó
erdő	esernyő	hordó	zene
	moha		bab
	utazás		gomba
bőrönd	pipacs	bohóc	cirkusz
	verseny		szivacs
	banán		gyapjú
patkó	ló	juh	játék
	szánkó		hangszer
	születésnap		évszak
torta	olló	fiók	asztal
	futás		fillér
	felhő		ugrás
háló	hal	béka	barack
	holló		borsó

	kanna		szórakozás
kanász	gyeplő	festmény	művész
	disznó		erdő
	mese		iglu
lepke	hernyó	eszkimó	majom
	pingvin		tulipán
	csillag		zászló
bánya	csille	sapka	bojt
	csalogány		sajt
	mese		szőnyeg
boszorkány	virág	csikó	bicikli
	fátyol		patkó
	gyomor		pipacs
emésztő- rendszer	fej	labda	játék
	láb		nyúl

2.4. Jelölje az ellentétét!

(3-ból 1 választás)

Példa

éjjel — lappal nappal pappal	észak / dél fél dér
---	----------------------------------

csend lárma lámpa csárda	gyermek kengyel gyertya felnőtt
hegy hölgy meggy völgy	férfi vő kő nő
nevetés hívás sírás vívás	van nincs kincs tincs

	keverés		bálna
nyereség	feledés	öröm	bánat
	veszteség		számla
	vacsora		palota
reggeli	aroma	viskó	hahota
	lakoma		szalonna
	szombat		tét
rab	szabad	nyár	tél
	szalad		tér
	savanyúság		anyag
édesség	tanyavilág	város	hanyag
	búzavirág		tanya
	áldás		koldus
nyitás	zárás	király	boltos
	tárás		foltos
	tűz		feleség
víz	fűz	diadal	vereség
	búz		betegség

szeretet	gyűlölet	patak	folyam
	kövület		fogan
	őrület		fogad
sivatag	ovális	igazság	hazugság
	majális		habozás
	oázis		napozás
éhség	jóllakottság	barát	ellentét
	óvatosság		ellenség
	jóbarátság		veszteség
kakas	kút	ünnepnap	hétköznap
	lúd		céloznak
	tyúk		mérkőznek
fölött	mögött	bal	jog
	alatt		jobb
	falat		több

2.5. Folytassa a felsorolást!

(3-ból 1 választás)

Példa

---

reggeli, ebéd, ...

kávé

vacsora

kanál

---

szabadság, egyenlőség, ...

vidámság

temetés

testvériség

---

bort, búzát, ...

békességet

fényességet

kényességet

---

répa, retek, ...

hagyma

mogyoró

petrezselyem

---

kés, villa, ...

fazék

tányér

olló

---

gólya, gólya, ...

madár

gilice

fecske

ásó, kapa, ...

nagymama

nagypapa

nagyharang

---

síppal, dobbal, ...

zenével

nádi hegedűvel

énekel

---

kutya, macska, ...

barátság

szegénység

segítség

---

hája, mája, ...

hurkája

tepertője

szalonnája

„Hass, alkoss, ...”

gyarapíts

olvass

számolj

Nyakigláb, Csupaháj, ...

Csupaszív

Málészáj

Lángész

---

szita, szita, ...

szerda

szita

péntek

---

jöttem, láttam, ...

vesztettem

győztem

főztem

---

tűz, víz, ...

repülő

merülés

levegő

2.6. Jelöljön meg egy várost!

(3-ból 1 választás)

Példa

Magyarország

Brassó

Budapest

Bukarest

Ukrajna

Berlin

Ungvár

Bécs

Románia

Szeged

Marosvásárhely

Prága

Görögország

Athén

Kassa

Zágráb

Olaszország

Izmir

Kolozsvár

Róma

Törökország

Tirana

Isztambul

Fiume

Franciaország

Szombathely

Genf

Lyon

Németország

Bréma

Párizs

Madrid

Ausztria

Kőszeg

Szatmárnémeti

Graz

Lengyelország

Krakkó

Bratislava

Kijev

Anglia

Amszterdam

London

Düsseldorf

Hollandia

Herend

Essen

Rotterdam

Szlovákia

Kassa

Esztergom

Arad

Horvátország

Pécs

Split

Bratislava

2.7. Jelölje meg a részekhez tartozó egészt!

(3-ból 1 választás)

Példa

búra, izzó, kapcsoló

lámpa

asztal

rádió

recepció, lift, szobák

bolt

hotel

posta

kenyér, kemence, liszt

piac

iskola

pékség

nézőtér, film, pattogatott kukorica

étterem

mozi

kórház

---

tankönyv, tolltartó, füzet

bevásárlókosár

tornazsák

iskolatáska

---

tojás, liszt, kristálycukor

lecsó

piskóta

töltött káposzta

---

iskolapad, tábla, gyerekek

tanterem

játszótér

strand

áramszedő, utastér, vezetőfülke

hajó

repülőgép

villamos

---

hardver, szoftver, operációs rendszer

számítógép

televízió

roller

---

futópad, súlyzó, szobakerékpár

előadóterem

edzőterem

színházterem

---

mérleghinta, mászóka, csúszda

parkolóház

orvosi rendelő

játszótér

---

pihenőpad, fák, bokrok

park

váróterem

élelmiszerbolt

---

tyúk, kacsa, ól

veteményeskert

családi ház

baromfiudvar

---

jelmez, művész, színpad

színház

mozi

múzeum

2.8. Jelöljön részeket az egészből!

(4-ből 2 választás)

Példa

A száj része.

nyelv

fogak

térd

ruha

A bicikli része.

fotel

ülés

kifli

pedál

Az autó része.

önindító

takaró

kormány-
kerék

virág

A rovar testrésze.

tor

toll

potroh

pata

A fa része.

talaj

törzs

oxigén

lombkorona

A hegedű része.

húr

haj

fonó

vonó

A szekrény része.

radiátor

polc

fiók

olló

A tutaj része.

talp

nyelv

kormányrúd

kalapács

Az ébresztőóra része.

mutató

toll

fogaskerék

ceruza

A horgászbót része.

korsó

orsó

úszó

hal

Az arc része.

végtagok

orr

törzs

szem

A mondat része.

alany

anya

állítmány

csavar

A párna része.

takaró

lepedő

toll

huzat

A táska része.

zseb

kerék

kilincs

csat

A tűzhely része.

fazék

főzőlap

fakanál

kezelógomb

Az alma része.

almafa

héj

magház

magtár

Az ágy része.

matrac

asztal

ágyrács

ágytál

A virág része.

szirmlevél

csésze

csészelevél

pehely

A szőnyeg része.

folt

bojt

rojt

bolt

2.9. Jelölje a híres személyt!

(3-ból 1 választás)

Példa

---

költő

Petőfi Sándor

Munkácsy Mihály

Gesztesi Károly

énekes

József Attila

Koncz Zsuzsa

Kádár János

---

színész

Bodrogi Gyula

Weöres Sándor

Bartók Béla

író

Ybl Miklós

Móricz Zsigmond

Zrínyi Ilona

---

zeneszerző

Albert Flórián

Móra Ferenc

Egressy Béni

---

humorista

Sas József

Zorán

Ady Endre

építész

Andrássy Gyula

Makovecz Imre

Kabos Gyula

---

festőművész

Gárdonyi Géza

Munkácsy Mihály

Kiss Ernő

---

felfedező

Latabár Kálmán

Kolumbusz Kristóf

Fehér Klára

---

miniszterelnök

Tisza Kálmán

Szabó Dénes

Mátyás király

---

fizikus

Madách Imre

Eötvös Loránd

Magyar Zoltán

---

olimpiai bajnok

Hajós Alfréd

Lázár Ervin

Korda György

---

szobrász

Rákóczi Ferenc

Borsos Miklós

Hosszú Katinka

---

zenész

Lakatos Sándor

Fodor Rajmund

Kölcsey Ferenc

---

karmester

Puskás Tivadar

Czifra János

Bessenyei György

---

zongoraművész

Kocsis Zoltán

Eötvös József

Váci Mihály

---

politikus

Puskás Ferenc

Kossuth Lajos

Kandó Kálmán

---

császár

Zeusz

Néró

Kleopátra

---

sztár

Madonna

Leonardo

Vénusz

2.10. Jelölje a megfelelő foglalkozást!

(3-ból 1 választás)

Példa

fonendoszkóp, spatula, köpeny

jogász

orvos

pék

tábla, tanítás, kréta

vegyész

boltos

tanár

szekerce, fűrész, mérőszalag

sofőr

ács

színesz

vágódeszka, fakanál, serpenyő

kertész

kőműves

szakács

---

számítógép, íróasztal, toll

állatgondozó

adminisztrátor

bádogos

---

távcső, puska, bakancs

kutató

író

vadász

---

véső, kalapács, kő

szobafestő

szobrász

cukrász

---

kapa, gereblye, permetezőgép

kovács

kertész

fodrász

---

palást, biblia, zsoltár

ügyvéd

közgazdász

pap

üllő, kalapács, tűz

kovács

lovász

traktoros

---

puli, kampósbot, suba

mozdonyvezető

óvónő

juhász

---

olló, fésű, hajszárító

edző

kozmetikus

fodrász

---

mikrofon, kotta, színpad

énekes

házmester

mérnök

---

háló, csónak, folyó

tengerész

halász

vízvezeték-
szerelő

---

tégla, habarcs, beton

kőműves

asztalos

villanyszerelő

---

tervezőasztal, számítógép, ceruza

tanító

mérnök

lakatos

---

korongecset, vödör, létra

szobafestő

hidegburkoló

pedikűrös

---

jogtár, talár, bélyegző

kozmetikus

ügyvéd

pap

---

nagyítólencse, csavarhúzó, fogaskerék

lakatos

ács

műszerész

2.11. Jelölje a szinonimát!

(3-ból 1 választás)

Példa

intelligens / okos kedves buta	fáradt — kimerült vidám szégyenlős
---	---

gyáva / rendes bátor félős	latyakos / sáros hideg merev
szívélyes / kedves morcos haragos	szigorú / jókedvű erélyes búskomor
tavalyi / régi múlt évi őskori	rejtélyes / titkos ismert árnyékos

	halk		szótlan
szomorú	zajos	barátságos	kedves
	bánatos		bőbeszédű
	furfangos		jómódú
ravasz	álmos	gazdag	gazember
	okos		gátlásos
	gyors		önző
sánta	bicegő	makacs	akaratos
	ballagó		vonzó
	vidám		udvarias
mókás	vicces	pimasz	segítőkész
	rendetlen		szemtelen
	bátor		hangos
merész	határozott	csendes	halk
	hóbortos		haragos
	vastag		koros
sovány	vézna	kormos	fekete
	erős		világos

felhős	borult tisztá napos	erős	savanyú csípős sós
pontos	gyors sima precíz	gyámoltalan	szégyenlős szeplős szorgalmas
kicsiny	csínytevő szemernyi suttogó	ragályos	ragasztós fertőző aggályos
gáláns	udvarias udvarló undok	tehetséges	öntelt lehetséges lángész
goromba	gombás durva dudvás	bonyolult	nehéz könnyű egyszerű

2.12. Jelölje a szükséges kellékeket!

(4-ből 2 választás)

Példa

Mi szükséges a horgászashoz?

horgászbot

labda

háló

levél

Mi szükséges a hajmosáshoz?

bőrönd

sampon

víz

óra

Mi szükséges a veteményezéshez?

vetőmag

fazék

gereblye

toll

Mi szükséges a takarításhoz?

fejkendő

porszívó

felmosó

ásó

Mi szükséges a strandoláshoz?

fürdőruha

törölköző

fésű

hajkefe

Mi szükséges a varráshoz?

szemüveg

meleg

tű

cérna

Mi szükséges a kávéfőzéshez?

víz

fedő

olló

kávé

Mi szükséges a rajzoláshoz?

léggömb

rajzlap

gyöngysor

ceruza

Mi szükséges a bújócskázáshoz?

játszótárs

cipő

búvóhely

nadrág

Mi szükséges a terítéshez?

zsebkeendő

evőeszköz

tányér

fakanál

Mi szükséges a korcsolyázáshoz?

jég

csizma

pulóver

korcsolya

Mi szükséges a lovagláshoz?

pléd

nyereg

gyeplő

abrak

Mi szükséges a kiránduláshoz?

hátizsák

retikül

tükör

túrácipő

Mi szükséges a téstagyúráshoz?

szék

liszt

kanapé

tojás

2.13. Jelölje az egyetlen helyes választ!

(4-ből 1 választás)

Példa

Mi nem tartozik a fürdőszobához?

fürdőkád

tulipán

csap

szappan

Mi nem tartozik a filmnézéshez?

kanapé

televízió

boríték

popcorn

Mi nem tartozik a főzéshez?

fazék

ceruza

fedő

fakanál

Mi nem tartozik a tanuláshoz?

levél

tankönyv

füzet

tolltartó

Mi nem tartozik a kertgondozáshoz?

fűnyíró

gereblye

táska

sövényvágó

Mi nem tartozik a házépítéshez?

nyomkövető

betonkeverő

állvány

tégla

Mi nem tartozik a hajvágáshoz?

olló

fésű

körömlakk

beterítőkendő

Mi nem tartozik a tortasütéshez?

tojás

liszt

hagyma

csokikrém

Mi nem tartozik a homokvárépítéshez?

víz

cement

homok

ügyesség

Mi nem tartozik a szüreteléshez?

szőlődaráló

puttony

merőkanál

dézsza

Mi nem tartozik a vadászathoz?

távcső

lőszer

kézigránát

engedély

Mi nem tartozik a síeléshez?

síléc

védő-
felszerelés

hógolyó

hó

Mi nem tartozik a tornateremhez?

bordásfal

törülköző

zsámoly

öltöző

Mi nem tartozik a vitorlázáshoz?

szél

hajó

csúszda

árbóc

Mi nem tartozik az énekórához?

kotta

tanító

tornacipő

tanuló

Mi nem tartozik a bojtárkodáshoz?

nyáj

farkas

puli

legelő

Mi nem tartozik a szalonnasütéshez?

szalonna

tűz

nyárs

fotel

Mi nem tartozik a társasházhoz?

lift

garázs

autó

bejárati ajtó

Mi nem tartozik a levélíráshoz?

tű

papír

toll

boríték

---

3. fejezet

Kiegészítés

3.1. Egészítse ki a rövid mondatot!

(2-ből 1 választás)

Példa

Kinyitom ... az ablakot.

Összehajtom ...

Kivasalom ...

a ruhát.

Megeszem ...

Megtanulom ...

a leckét.

Megszerelem ...

Megmosom ...

a reggelit.

Elkészítem ...

Letépek ...

a cipőmet.

Leveszem ...

Megnézem ...

a filmet.

Megfőzöm ...

Kiöntöm ...

a ruhámat.

Kimosom ...

Megveszem ...

a vonatjegyet.

Megcsinálom ...

Elnyalom ...

a híreket.

Elolvassom ...

Megkóstolom ...

az ételt.

Felmosom ...

Leírom ...

az ablakot.

Megtisztítom ...

Berúgom ...

a gólt.

Megiszom ...

Kidobom ...

a gombot.

Felvarrom ...

Megfejtem ...

a rejtvényt.

Elénekelem ...

Elmegyek ...

a piacra.

Ráülök ...

3.2. Fejezze be a rövid mondatot!

(3-ból 1 választás)

Példa

Felszállok a ...

vonatra

kanapéra

fára

Főzök egy ...

televíziót

kávét

limonádét

Olvasok egy ...

asztalt

könyvet

ebédet

Felveszek egy ...

szekrényt

autót

kardigánt

Megnézek egy ...

filmet

céfnát

lángost

Meglocsolom a ...

levelet

cipőt

virágot

Tanulom a ...

verset

cukrot

kakaót

Felmosom a ...

padlást

kagylót

padlót

Iszom egy ...

ütőt

üdítőt

üdülőt

Hajtogatok egy ...

ágot

csákót

lábast

Felvarrom a ...

gombát

bombát

gombot

Letörölgetem a ...

bort

sort

port

Befizetem a ...

meccset

csekket

cseppet

Kivasalom a ...

nadrágot

barátot

banánt

3.3. Keresse meg a mondat legjobb befejezését!

(3-ból 1 választás)

Példa

<p style="text-align: right;">a kanalad!</p> <p>Mosd meg — a fogad!</p> <p style="text-align: right;">a ruhád!</p>	<p style="text-align: right;">a neved!</p> <p>Írd alá / a jegyed!</p> <p style="text-align: right;">a virágod!</p>
---	---

<p style="text-align: right;">a hajad!</p> <p>Szárítsd meg a körmöd!</p> <p style="text-align: right;">a térded!</p>	<p style="text-align: right;">a cipőd!</p> <p>Öntözd meg a virágod!</p> <p style="text-align: right;">a világod!</p>
<p style="text-align: right;">a szád!</p> <p>Olvasd el a leveled!</p> <p style="text-align: right;">a levesed!</p>	<p style="text-align: right;">a banánod!</p> <p>Öleld meg a barátod!</p> <p style="text-align: right;">a kabátod!</p>
<p style="text-align: right;">a pénzed!</p> <p>Számold meg a kezed!</p> <p style="text-align: right;">a helyed!</p>	<p style="text-align: right;">a kuktád!</p> <p>Sétáltasd meg a buktád!</p> <p style="text-align: right;">a kutyád!</p>

	a leckéd!		a babád!
Írd le	a könyved!	Etesd meg	a labdád!
	a könnyed!		a ruhád!
	a körmöd!		a nadrágod!
Töröld meg	az orrod!	Vedd fel	a széked!
	a kabátod!		a barátod!
	a vized!		a lábad!
Idd meg	a sípod!	Őrizd meg	a nyájad!
	a pénzed!		a nyálad!
	a levesed!		a cicád!
Kóstold meg	a leveled!	Engedd ki	a hibád!
	a szekered!		a baltád!
	a ceruzád!		a pókod!
Kavard meg	a teád!	Töröld le	a polcod!
	a tollad!		a rojtod!
	a lázad!		a hátad!
Kapcsold fel	a lámpád!	Fésüld meg	a lábad!
	a házad!		a hajad!

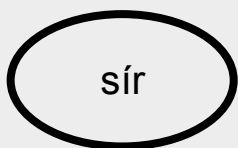
Varrd fel	a gombod! a gondod! a combod!	Mosd ki	a hasad! a ruhád! a kutyád!
Edd meg	a hajad! a halad! a hasad!	Csukd be	a szád! a fejed! a nyelved!
Emeld fel	a kezed! a fogad! a füled!	Nyisd ki	a szemed! a helyed! a leveled!
Építsd fel	a mázad! a házad! a lázad!	Nyírd le	a füled! a tüzed! a füved!
Mosd el	a kádad! a lábad! a tálad!	Vidd ki	a tehened! a szemeted! a leleted!

3.4. Fejezze be a mondatot!

(3-ból 1 választás)

Példa

A kisbaba ...

nyír

bír

Emesének hosszú a ...

baja

haja

vaja

A cica keservesen ...

károg

nyávog

hápog

A fehér bodzavirág ...

illatos

csillagos

divatos

A dongó ...

gőgicsél

nevetgél

döngicsél

A juhász subája ...

merev

meleg

beteg

A szánkó ...

siklik

ízlik

izzik

A mókus diót ...

kopogtat

mosogat

ropogtat

Julinak csinos a ...

kutyája

ruhája

kupája

A róka farka ...

lompos

lombos

kormos

A róka kakast kíván ...

venni

szedni

enni

Az alma ...

zavaros

zamatos

maszatos

A fogócskázás jó ...

csóka

róka

móka

A vadásznak hangos a ...

subája

puskája

kutyája

3.5. Fejezze be a mondatot!

(3-ból 1 választás)

Példa

Jánosnak el kellett mennie / a boltba.
a csillagokhoz.
a székhez.

Megégettem az ujjam / a kővel.
a vasalóval.
a villával.

Ebédet főztem / a mosógépben.
a tűzhelyen.
a fürdőkádban.

Felfűztem a gyöngyöt / a madzagra.
a láncra.
a cernára.

---

	a nyugdíjfolyósítóhoz.
Kérelmet kellett írnom	a boltoshoz. a cipészhez.
	az orvossal.
Felírtam a gyógyszert	a szakáccsal. a rendőrrel.
	a kenyeret.
Meg kellett javítani	az autót. a számítógépet.
	szoknyáját.
Befontam a kislányom	cipőjét. haját.
	lekvárral.
Megtöltöttem a palacsintát	homokvárral. sárral.
	a portól.
Megtisztítottam a cipőmet	a bortól. a sörtől.

**Szerettem volna elmenni
a színházba**

megnézni egy filmet.

megnézni egy versenyt.

megnézni egy vígjátékot.

Rendeltem az étteremben

egy rántottát.

egy kottát.

egy borotvát.

Levágattam a hajam

a cukrásszal.

a fodrásszal.

a szakáccsal.

Összeszedtem a falevelet

a gereblyével.

az ásóval.

a sarlóval.

Megöntöztem a virágokat

tejjel.

tápdattal.

tintával.

3.6. Keresse meg a mondatok befejezését!

(4 mondat)

Példa

Az alkalmazott fizetésemelést	tél.
A hentes húst	fél.
Ősz után jön a	kér.
A kiscica a kutyától	mér.

A pincér rögtön olvas.

Emese egy jó könyvet tolat.

A fodrász sok munkát tálal.

A kamion szűk helyre vállal.

Az egér szereti a kapott.

Az autó gyorsan sajtot.

A postás egy üzenetet hajtott.

A kislány szép ruhát hagyott.

A sértődött cica nagyot markol.

Aki sokat fog, keveset harcol.

Az autó szűk helyre parkol.

A katona a csatában karmol.

Papa hangosan morzsol.

Mama gyönyörű sálat horkol.

László kukoricát horgol.

A takarító szőnyeget porol.

A tyúkanyó a csibéinek mekeg.

A falióra hangosan motyog.

A kecske keservesen ketyeg.

Dani felelet közben csak kotyog.

A zebrán átmegy a motoros.

Ez a mester nagyon ügyes haragos.

Nyáron az országúton sok a gyalogos.

Ha vihar van, a tenger vize lakatos.

A színházban a közönség hálásan sorsol.

A kutya finom falatot habzsol.

A bál végén a rendező tombolát kóstol.

A fesztiválon a zsűri ételeket tapsol.

Anyuka a gyerekei között csokoládét evez.

A kajakos a versenyen gyorsan keres.

A baba örömeiben hangosan felez.

A tyúk kapingálás közben rovarokat nevet.

A sebész bokasérülést túr.

A kályha nagyon jól sül.

Aki engedelmes, sokat fűt.

A hús szép pirosra műt.

A bűvész egy nyuszit csomagol.

Ágnes kenyeret varázsol.

A Mikulás ajándékot vásárol.

A lovász kitűnően lovagol.

Apóka a kályha mellett pipázik.

Aki nagyon izgul, gyakran hintázik.

Két ellenfél sokat hibázik.

Katóka ügyesen vitázik.

Nagymama ebédhez szorít.

A ló hatalmasat veszít.

A szerencsejátékos sokat nyerít.

A kicsi cipő nagyon terít.

Tél után következik a ravasz.

A róka köztudottan magas.

Télen a táj havas.

A toronyház tavasz.

A tanuló szépen	üdül.
A betörő gyorsan	kerül.
Egy új autó sok pénzbe	hegedül.
Piroska nyáron a Balaton mellett	menekül.

Aki szorgalmas, dolgozni nem	fest.
A művész képet	rest.
A kertész fákat	lesz.
Eső után nagy sár	metsz.

A takarító szőnyeget	porol.
Az anyuka gyereket	sorol.
Lali számokat	perel.
A sértett általában	nevel.

3.7. Egészítse ki a mondatot!

(3-ból 1 választás)

Példa

Készíték egy ..... reggelire.

szendvicset

csészét

tulipánt

Van egy ..... a kertünkben.

oroszlán

almafa

giliszta

Megtanulom a ..... délután.

terítőt

levelet

leckét

Veszek egy ..... a tálcáról.

süteményt

serleget

seregélyt

Télen szívesen ..... a madarakat.

elzavarom

megveszem

etetem

Tegnap ..... egy filmet.

elolvastam

megnéztem

énekeltem

Szeretnék egy ..... vásárolni.

cipőt

gyalogost

mesét

Van egy ..... házunk.

gyors

lassú

szép

Emese ..... lakik.

vonaton

falun

jégpályán

A versenyző ..... kapott a zsűritől.

oklevelet

ebédet

ruhát

Piroska segít ..... a kertben.

kanalazni

kerékpározni

kapálni

Nagymama ..... az unoka haját.

behozza

befonja

megunja

Sütök egy ..... születésnapodra.

tortát

tormát

torzsát

Tűzijátékkal ..... a város.

sürgetett

ünnepelet

tüntetett

3.8. Egészítse ki a mondatot!

(3-ból 1 választás)

Példa

A krumpli ..... a sütőben.

fő

sül

ég

Kérlek, ... pénzt!

fizess

küldj

vegyél

A kotlós ..... csibéit.

terítgeti

terelgeti

temetgeti

A versenyző elszántan ..... a győzelemért.

küzd

fűt

süt

Légy szíves, ... el az edényeket!

takarítsd

mosogasd

sepregesd

A fonalat ..... vágom el.

villával

tűvel

ollóval

A cukrász ..... kente be a tésztát.

tojással

tormával

tortával

Tele lett ..... a lakás.

fűzzel

füsttel

üsttel

Kérek egy ..... kenyeret!

liter

méter

kiló

Mosd ki a ..... ruhát!

szennyes

tiszta

gyűrött

Nagymama ..... kelt.

este

korán

éjszaka

Garázzsal együtt ..... meg a lakást.

vittük

hittük

vettük

A bátor vitéz ..... a sárkánnyal.

megküzdött

megsütött

megütött

Idén ..... vetették be a szántóföldet.

zsírral

rozssal

parázssal

3.9. Egészítse ki a kifejezést!

(3-ból 1 választás)

Példa

egy csésze / kávé	tea
limonádé	egy csipet — só
sör	homok

egy liter / kenyér	cipő
tej	egy pár cipó
alma	citromlé
egy tányér / étel	étolaj
ital	egy kilogramm liszt
mosószer	sütőpor
egy méter / villa	vaj
fonal	húsító ital
üdítő	cigaretta

	gyomnövény		hajtókar
haszontalan	gyógynövény	száztagú	zenekar
	gyógyszertár		lengőkar
	bárány		víz
hétfejű	sárkány	egy véka	kukorica
	pávián		ecet
	répa		fagylalt
egy cserép	sóska	egy gombóc	jegeskávé
	virág		jégekása
	kockacukor		labda
egy evőkanál	liszt	egy pakli	kártya
	tojás		dominó
	káposzta		sár
egy fej	sárgarépa	egy korsó	sör
	petrezselyem		méz
	kanál		nápolyi
egy éles	villa	egy zacskó	limonádé
	kés		narancslé

	kavics		teknős
egy tucat	gyufa	egy gyors	lajhár
	homok		gepárd
	burgonya		zsír
egy zsák	tejeskáv	egy marék	só
	szódavíz		olaj
	búzadara		virág
néhány szem	liszt	pár szál	paradicsom
	rizs		paprika
	citrom		tojás
egy csomag	sütőpor	egy pohár	túró
	narancs		tejföl
	keksz		gyufa
egy láda	csokoládé	egy doboz	ásványvíz
	alma		tejeskáv

3.10. Egészítse ki a mondatot!

(3-ból 2 választás)

Példa

A ..... ellopták.

televíziót

nyakláncot

házat

A ..... jó illata van.

vonatnak

parfümnek

sült csirkének

A ..... izgalmas.

verseny

napilap

film

A ..... nagy kárt okoz.

napsütés

hurrikán

vihar

A ..... fürge állat.

mókus

gyík

csiga

A ..... elkóborolt.

sikló

bárány

kutya

A ..... egészségtelen.

gyümölcs

dohányzás

drogozás

A ..... kellemes.

zápor

napsütés

kirándulás

A ..... édes.

sütemény

citrom

méz

A ..... szorgalmas.

méhecske

lajhár

hangya

Az ..... elegáns öltözet.

öltöny

ing

atléta

A ..... meseszereplők.

tündérek

gyerekek

boszorkányok

A ..... érces hangot ad.

hegedű

harsona

kürt

A ..... meleg ruha.

kardigán

bikini

pulóver

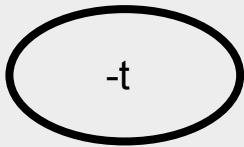

3.11. Toldalékolja a megkezdett szót!

(3-ból 1 választás)

Példa

Szeretem a kávé.....

-ra

-nak

A virág..... jó illata van.

-ra

-nak

-ról

Kerékpár..... mentem dolgozni.

-tól

-ral

-ból

Egy izgalmas könyvet kaptam a barátom.....

-nak

-tól

-ra

Leültem a kanapé.....

-ból

-ra

-nak

A pillangó a virág..... pihen.

-on

-t

-ban

Viki babá..... játszik.

-tól

-val

-ra

Finom vacsorá..... főztem.

-ból

-ra

-t

A víz kborult a pohár.....

-nak

-val

-ból

A király vár..... él.

-t

-on

-ban

Béci vizet önt a kacsák.....

-nak

-en

-nek

Kaptam egy zöld fésű.....

-ból

-re

-t

Vendégség..... hívtam a barátomat.

-ben

-be

-ből

A tányér..... két sütemény van.

-ban

-on

-ra

3.12. Egészítse ki a mondatot!

(3-ból 1 választás)

Példa

A fogorvos kihúzta a .....

fogkövem

fájós fogamat

kosárlabdámat

Van egy ..... a következő utcasarkon.

vadállat

benzinkút

kerékpárút

A gólyák érkezését a ..... jelzi.

illatos orgona

sárga gólyahír

piros tulipán

A fecske sárból, szalmatörekéből építi .....

takaros
fészket

halványzöld
tojásait

apró fiókáit

Tavasszal a pillangók ..... röpködnek.

fáról fára

szikláról sziklára

virágról virágra

A gombák között ..... is van.

pöttyös

mérgező

csíkos

A ..... sok C-vitamint tartalmaz.

citrom

kenyér

teavaj

A lusta cica nem fog .....

halat

eget

békát

Nagyon fájt a fejem, ezért bevettem egy .....

cukorkát

rágógumit

gyógyszert

A méhek ..... gyűjtik a mézet.

bödönbe

kaptárba

kosárba

Szüretkor a szőlőt ..... gyűjtik.

puttonyba

hordóba

demizsonba

A színházban jó volt a .....osztás.

páholy-

szerep-

jegy-

A színészek gyakran viselnek .....

ruhát

cipőt

parókát

Szilveszterkor sok-sok ..... durrán.

pezsgő

puska

léggömb

---

4. fejezet

Megértés

4.1. Válaszoljon a személyes kérdésekre!

(igen/nem)

Példa

Barna szeme van?

igen

nem

Szereti a palacsintát?

igen

nem

Szeret énekelni?

igen

nem

Fűzős a cipője?

igen

nem

---

igen

Van telefon a zsebében?

nem

---

igen

Esik most az eső?

nem

---

igen

Ma szerda van?

nem

---

igen

Szívesen fogyaszt almát?

nem

---

igen

Szereti nézni a hóesést?

nem

---

igen

Van az ön családjának kutyája?

nem

---

igen

Kedveli ön a kutyákat?

nem

---

igen

Szokott járni strandra?

nem

---

igen

Szurkol ön valamelyik focicsapatnak?

nem

---

igen

Szeret filmet nézni?

nem

---

igen

Szívesen jár bevásárolni?

nem

---

igen

Szereti az édességet?

nem

---

igen

Kedveli az állatokat?

nem

---

igen

Szeret zenét hallgatni?

nem

---

igen

Ismer személyesen híres embert?

nem

4.2. Jelölje az értelmes mondatot!

(2-ből 1 választás)

Példa

..... A szappan éles.

X..... A kés éles.

..... Iszom egy pohár vizet

..... Iszom egy tenger vizet.

..... A tavasz egy hónap.

..... A január egy hónap.

..... A szék fekvőhely.

..... A szék ülőhely.

..... Télen rövidebbek a
nappalok.

..... Télen hosszabbak a
nappalok.

..... A majom háziállat.

..... A kutya háziállat.

..... Az autó jármű.

..... Az autó élelmiszer.

..... A falu egy település.

..... A falu egy ország.

..... A tó állóvíz.

..... A hegy állóvíz.

..... Az ecet édesség.

..... A torta édesség.

..... A kanállal eszünk.

..... A kanalat esszük.

..... Egy év tizenkét évszak.

..... Egy év tizenkét hónap.

..... A szerda egy hónap.

..... A szerda egy nap.

..... A fenyő lombhullató.

..... A fenyő örökzöld.

..... A cica az egér barátja.

..... A cica az egér ellensége.

..... A reggel egy napszak.

..... A reggel egy évszak.

4.3. Jelölje a kontextushoz illő szót!

(2-ből 1 választás)

Példa

Zenét szagol / **hallgat.**

A banán piros / sárga.

A hegedűnek van húrja / ütője.

A repülőgép száll / úszik.

A fagylalt savanyúság / édesség.

A hal vízben / szárazföldön él.

A kanál hangszer / evőeszköz.

Az iskolában tanulunk / alszunk.

Télen a lakásban fűtünk / hűtünk.

Az alma egészséges / ártalmas.

A tyúk madár / emlős.

A madarak testét szőr / toll fedi.

A toronyház nagyon alacsony / magas.

Az ebédet elfogyasztjuk / kiborítjuk.

A sütemény desszert / főétel.

Lefekvés előtt fogat / kezet mosunk.

4.4. Válaszoljon a kérdésekre!

(igen/nem)

Példa

A csont el tud törni?

igen

nem

A víz meg tud fagyni?

igen

nem

A sziréna hangos?

igen

nem

A jégkrém meleg?

igen

nem

---

igen

A csiga gyors állat?

nem

---

igen

A gyümölcsök vitamindúsak?

nem

---

igen

A tűz veszélyes?

nem

---

igen

A trombita ütős hangszer?

nem

---

igen

Az üveg törékeny?

nem

---

igen

A karalábé gyümölcs?

nem

---

igen

Az énekesmadarak hasznosak?

nem

---

igen

Eső után sáros a talaj?

nem

---

igen

A szivárvány egyszínű?

nem

---

igen

Az évszakok váltakoznak?

nem

---

igen

A zenét nézni kell?

nem

---

igen

Télen hordunk sálat?

nem

---

igen

A sétálás egészséges?

nem

---

igen

A szekrényben alszunk?

nem

---

igen

Tél után jön a nyár?

nem

4.5. Válaszoljon, mi lehetséges!

(igen/nem)

Példa

Lehet biztosítást kötni?

igen

nem

Lehet könyvet enni?

igen

nem

Lehet ruhát tisztítani?

igen

nem

Lehet akváriumban fürödni?

igen

nem

---

igen

Lehet szalvétát vasalni?

nem

---

igen

Lehet fát fűrészelni?

nem

---

igen

Lehet erdőben korcsolyázni?

nem

---

igen

Lehet jégvirágot szedni?

nem

---

igen

Lehet vizet forralni?

nem

---

igen

Lehet autóbusszal utazni?

nem

---

igen

Lehet síkságon hegyet mászni?

nem

---

igen

Lehet patakban búvárkodni?

nem

---

igen

Lehet a fagyaltot nyalni?

nem

---

igen

Lehet autót bérelni?

nem

---

igen

Lehet a fürdőkádban úszni?

nem

---

igen

Lehet hajat göndöríteni?

nem

---

igen

Lehet szeretetet venni?

nem

---

igen

Lehet maratont futni?

nem

---

igen

Lehet képregény olvasni?

nem

4.6. Jelölje, hogy az állítás igaz vagy hamis!

(igaz/hamis)

Példa

A férfi szőnyeget vezet.

igaz

hamis

Tegnap hétfő volt.

igaz

hamis

A szőlő fán terem.

igaz

hamis

A mandarin állat.

igaz

hamis

---

igaz

A helikopter jármű.

hamis

---

igaz

A vasaló lázas.

hamis

---

igaz

A lónak négy lába van.

hamis

---

igaz

A tél hideg évszak.

hamis

---

igaz

A pinty tud úszni.

hamis

---

igaz

A szatyornak füle van.

hamis

---

igaz

A kártya kerek.

hamis

---

igaz

A tyúknak két lába van.

hamis

---

igaz

A kocsonyát disznóhúsból főzik.

hamis

---

igaz

Ha tél van, hamar világosodik.

hamis

---

igaz

A vadász az erdőben játszik.

hamis

---

igaz

A kacsák szeretik a csalánt.

hamis

---

igaz

A könyv papírból van.

hamis

---

igaz

A cica szőre érdes tapintású.

hamis

---

igaz

A tigris veszélyes állat.

hamis

4.7. Jelölje x-szel az igaz állítást! (igaz/hamis)

Példa

X ..... Kedd hétfő után következik.

..... Hétfő vasárnap előtt van.

..... A tó mélyebb, mint a pocsolya.

..... Hétfő vasárnap előtt van

..... Az alsónadrágot a nadrág alatt viseljük.

..... A nadrágot az alsónadrág alatt viseljük.

..... A széken aludni szoktunk.

..... A széken ülni szoktunk.

..... Egy hónap hosszabb, mint egy év.

..... Egy év hosszabb, mint egy hónap.

..... A gyík gyorsabb, mint a csiga.

..... A csiga gyorsabb, mint a gyík.

..... Tavasz tél után következik.

..... Tél előtt tavasz van.

..... A béka szereti a gólyát.

..... A gólya szereti a békát.

..... Egy évszak három hónapból áll.

..... Egy hónapban három évszak van.

..... Az óceán kisebb, mint a tenger.

..... A tenger kisebb, mint az óceán.

..... A mezők függén ugrálnak a nyuszin.

..... A nyuszik függén ugrálnak a mezőn.

..... Az ujjunk végén köröm van.

..... A köröm végén az ujjunk van.

..... A fedőre fazekat teszünk.

..... A fazékra fedőt teszünk.

..... Az óriás kisebb, mint a törpe.

..... A törpe kisebb, mint az óriás.

..... A falba szöggel verjük a kalapácsot.

..... A szöveget kalapáccsal verjük a falba.

..... Cipő előtt zoknit húzunk a lábunkra.

..... Zokni előtt cipőt húzunk a lábunkra.

..... A kesztyűt a kezünkön hordjuk.

..... A kesztyűt a lábunkon hordjuk.

..... A tigris nagyobb az elefántnál.

..... Az elefánt nagyobb a tigrisnél.

..... Az óvodás idősebb, mint az iskolás.

..... Az óvodás fiatalabb, mint az iskolás.

4.8. Válaszoljon a kérdésekre!

(igen/nem)

Példa

A kutyának van farka?

igen

nem

Az ollónak van füle?

igen

nem

A virágnak van szirma?

igen

nem

A szekrénynek van polca?

igen

nem

---

igen

A fenyőfa termése a doboz?

nem

---

igen

A hal testét általában pikkely fedi?

nem

---

igen

A csiga a házát mindig magával viszi?

nem

---

igen

A macska és az egér barátok?

nem

---

igen

Az autó üzemanyaga lehet benzin is?

nem

---

igen

A tyúkok nem félnek a rókától?

nem

---

igen

A nadrágnak két szára van?

nem

---

igen

A horgolótűvel horkolni lehet?

nem

---

igen

A teát citromlével ízesítjük?

nem

---

igen

A mozsár vastag falú rézedény?

nem

---

igen

A füst kellemes szagú?

nem

---

igen

A rózsának nincsenek tüskéi?

nem

---

igen

A tûbe cérnát fûzünk?

nem

---

igen

A sûnnek tûskés háta van?

nem

---

igen

A cukor édes?

nem

4.9. Válasszon preferenciája szerint!

(4-ből 1 választás)

Példa

Zuhanyozni szokott vagy fürdeni?

zuhanyozni

fürdeni

mindkettőt

egyiket sem

Van kutyája vagy macskája?

kutyám
van

macskám
van

mindkettő
van

egyik
sincs

Húst vagy zöldséget eszik?

húst

zöldséget

mindkettőt

egyiket sem

A sós vagy az édes süteményeket szereti?

sós
süteményt

édes
süteményt

mindkettőt

egyiket sem

Filmet néz szívesen vagy inkább zenét hallgat?

filmet   zenét   mindkettőt   egyiket sem

Olvasni vagy televíziót nézni szeret jobban?

olvasni   televíziót
nézni   mindkettőt   egyiket sem

A természetfilmeket vagy a sorozatfilmeket kedveli inkább?

természet-
filmeket   sorozat-
filmeket   mindkettőt   egyiket sem

Szokott főzni vagy süteményt sütni?

főzni   süteményt
sütni   mindkettőt   egyiket sem

Az aktív vagy a passzív kikapcsolódást részesíti előnyben?

aktív   passzív   mindkettőt   egyiket sem

Tusfürdővel vagy mosdószappannal tisztálkodik?

tusfürdővel   mosdó-
szappannal   mindkettővel   egyikkel sem

Fagylaltot vagy jégkrémet fogyaszt szívesebben?

fagylaltot   jégkrémet   mindkettőt   egyiket sem

A tavaszt vagy az őszt szereti?

tavaszt   őszt   mindkettőt   egyiket sem

Fűzős vagy tépőzáras cipőt hord?

fűzőset   tépőzárasat   mindkettőt   egyiket sem

Mobiltelefonon vagy karórán nézi meg az időt?

mobiltelefonon   karórán   mindkettőn   egyikén sem

Szénsavas vagy szénsavmentes üdítőt fogyaszt?

szénsavast   szénsav-
mentest   mindkettőt   egyiket sem

Desszertnek gyümölcsöt vagy süteményt eszik?

gyümölcsöt   süteményt   mindkettőt   egyiket sem

Vonattal vagy autóval utazik szívesebben?

vonattal   autóval   mindkettővel   egyikkel sem

Ceruzával vagy tollal szeret írni?

ceruzával   tollal   mindkettővel   egyikkel sem

Interneten olvas újságot vagy napilapot vesz?

internet   napilap   mindkettő   egyik sem

4.10. Tegye sorrendbe a lépéseket!

(1–3)

Példa

Zuhanyzás

- ...**2**... Megmosakszom.
  - ...**1**... Megnyitom a vízcsapot.
  - ...**3**... Megtörülközöm.
-

Egy növény elültetése

- ..... Megöntözöm a növényt.
  - ..... Elhelyezem a magot a földben.
  - ..... Gödröt ások.
-

Gyógyszer beszedése

- ..... Iszom egy kis vizet.
  - ..... Megnézem, hány óra van.
  - ..... Előveszem a tablettát.
-

Öltözködés

- ..... Felveszem a nadrágot.
- ..... Alsónadrágot veszek fel.
- ..... Felveszem a cipőt.

Hajmosás

- ..... Megszárítom a hajam.
- ..... Sampont teszek a vizes hajamra.
- ..... Alaposan megmosom és leöblítem.

Vásárlás

- ..... Összeszedem az árut.
- ..... Kifizetem.
- ..... Elmegyek a boltba.

Kenyérsütés

- ..... Előkészítem a hozzávalókat.
  - ..... A megkelesztett cipót a sütőbe teszem.
  - ..... Elkészítem a tésztát.
-

Tea készítése

- ..... Ízesítem.
- ..... Beleteszem a teafiltert.
- ..... Vizet forralok.

Fogmosás

- ..... Megmosom a fogam.
- ..... Fogkrémet teszek a fogkefére.
- ..... Kinyitom a vizet.

Szendvicskészítés

- ..... Megkenem a kenyeret vajjal.
- ..... Ráteszem a sonkát és az uborkát.
- ..... Előkészítem a hozzávalókat.

A paprika fejlődése

- ..... Gondozom.
  - ..... Elültetem a palántát.
  - ..... Leszedem a termést.
-

Cipőtisztítás

- ..... Kifényesítem.
- ..... Bekenem cipőkrémmel.
- ..... Megtisztítom a sártól.

Kézmosás

- ..... Szappannal megmosom.
- ..... Leöblítem.
- ..... Megtörölöm.

Terítés

- ..... Szalvétát teszek a tányér mellé.
- ..... Terítőt terítek az asztalra.
- ..... Kirakom a tányért és az evőeszközöket.

Vízmelegítés

- ..... Meggyújtom a gázt.
  - ..... Vizet engedek a fazékba.
  - ..... Ráteszem a tűzhelyre.
-

5. fejezet

Leírás

5.1. Jelölje a körülírásnak megfelelő szót!

(2-ből 1 választás)

Példa

lédús gyümölcs

barack

tarack

a jobb ellentéte

kar

bal

nem erős

gyenge

penge

illatos virág a

szóda

rózsa

---

ilyen a csibe

pehelyes

bolyhos

---

a rétes

pettyes

meggyes

---

hímnemű állat a

bika

boka

---

a parázs

izzik

illik

---

a fa almát

verem

terem

---

zöldségféle a

korsó

borsó

---

füstöl a

kémény

kemény

---

a dohányzás

káros

bájos

---

a katona

tenyerel

menetel

---

a mellény dísze a

rakomány

paszomány

---

a ló nyakán van a

sörény

sövény

---

konyhai eszköz a

mozsár

mocsár

---

gyümölcs a

bakancs

narancs

---

pörög a

szoknya

mokka

---

a tanító

vakít

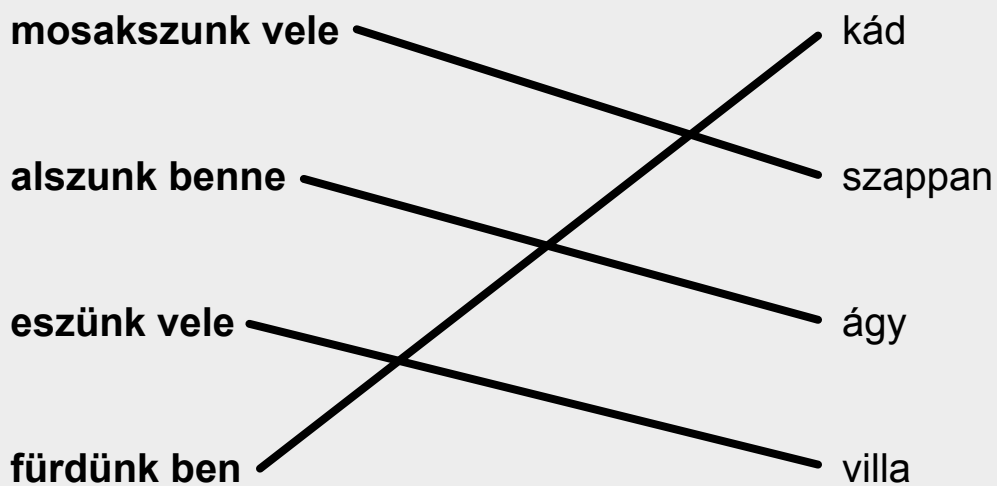
tanít

5.2. Jelölje az összetartozó elemeket!

(4–4)

Példa

hallgatjuk

vers

felvesszük

autó

olvassuk

öltöny

vezetjük

dal

---

december, január, február

tavas

március, április, május

tél

június, július, augusztus

ősz

szeptember, október, november

nyár

---

ketyeg az

baba

löttyög a

víz

totyog a

óra

potyog az

alma

---

erős a

hangya

vékony a

bástya

szorgalmas a

hagyma

csípős a

hártya

---

főzünk benne	fakanál
---------------------	----------------

iszunk belőle	pohár
----------------------	--------------

hámozunk vele	fazék
----------------------	--------------

kavarunk vele	kés
----------------------	------------

---

hétfő, szerda, péntek	évszak
------------------------------	---------------

reggel, dél, este	hónap
--------------------------	--------------

január, február, március	napszak
---------------------------------	----------------

tél, tavasz, nyár	nap
--------------------------	------------

---

kezünkre húzzuk	cipő
------------------------	-------------

lábunkon viseljük	fejkendő
--------------------------	-----------------

fejünkön hordjuk	zsebkendő
-------------------------	------------------

zsebünkbe tesszük	kesztyű
--------------------------	----------------

---

fonnyad a kutya

reccsen az baba

szunnyad a virág

vinnyog a ág

---

bőgő, kürt, cimbalom játék

teke, labda, építőkocka hangszer

satu, csavarhúzó, kalapács edény

fazék, tál, fedő szerszám

---

etetjük a virágot

öntözzük a beteget

ápoljuk a lakást

takarítjuk a babát

---

befizetjük gyümölcs

befőzzük falevél

összeszedjük kert

felássuk számla

ízleljük ruha

ültetjük növény

áztatjuk járda

seperjük étel

ételt készít pincér

felszolgál szakács

kiszolgál cukrász

süteményt süt eladó

5.3. Jelölje a meghatározásnak megfelelő szót!

(3-ból 1 választás)

Példa

Segít abban, hogy jobban lássunk.

szemüveg

monitor

ünnap

Elviszi az embereket egyik emeletről a másikra.

betegség

vontató

lift

Ezt használjuk, ha esik az eső.

zakó

esernyő

kaland

Felvesszük, ha hideg van.

fürdőruha

sál

szatyor

Ide megyünk, ha betegek vagyunk.

cukrászdába

rendelőbe

pincébe

Hűvössé teszi a lakást nyáron.

légkondicionáló

ablakdísz

porszívó

Tengerentúlra utazhatunk vele.

autó

repülőgép

térkép

Szennyezi a környezetet.

nap

folyó

füst

Szomjunkat oltjuk vele.

pogácsa

víz

pohár

Segít abban, hogy meggyógyuljunk.

gyógyszer

lázmérő

könyv

Szórakoztató műsorban szerepel.

maximalista

humorista

fodrász

Elegáns öltözet.

szabadidőruha

táska

kosztüm

Ezt tesszük, ha tanulni akarunk.

olvasunk

alszunk

szórakozunk

Segít átkelni a forgalmas úton.

járókeret

közlekedési
lámpa

zseblámpa

5.4. Válaszoljon a kérdésre!

(3-ból 1 választás)

Példa

Mire való egy ház?

lakni benne

lovagolni
rajta

elmerülni
benne

Mit véd a kesztyű?

a lábat

a kiskutyát

a kezét

Mit tisztít a fogkrém?

a bútort

a fogat

a kádat

Mire való a kulcs?

kinyitni az ajtót

lefesteni az ajtót

betörni az ajtót

Melyik ételbe teszünk hagymát?

madártejbe

pörköltbe

piskótába

Mikor érik a málna?

nyáron

télen

ősszel

Mit kell locsolni?

ruhát

állatot

füvet

Mi van az istállóban?

ló

tej

csavarhúzó

Mire jó a láda?

utazni benne

tűzelnivel

tárolni benne

Mire való a patkó?

szerencsét hozni

lovagolni rajta

ló patáját
védeni

Mit készít az asztalos?

bútort

házat

ételt

Mire használjuk a porszívót?

szórakozásra

mosogatásra

takarításra

Mire raknak pecsétet?

ruhára

okmányra

falra

Mire való az esernyő?

megvéd az
esőtől

repülni lehet
vele

véd a hidegtől

Miért hasznos a könyv?

tüzelhetünk vele

tudást szerezhethetünk
belőle

elaltat

Mire való a komp?

átvisz a túlsó
partra

főzünk rajta

csúszkálunk
vele

Mikor megyünk kórházba?

ha betegek
vagyunk

ha éhesek
vagyunk

ha barátkozni
akarunk

Mire való a toll?

piszkálni

írni

rajzolni

Miért kell dolgozni?

hogyan legyen
pénzünk

hogyan ne
unatkozzunk

hogyan barátokat
szerezzünk

5.5. Jelölje az igéhez tartozó főnevet!

(3-ból 1 választás)

Példa

Üvölt.

farkas

szél

autó

Eltörlik.

acél

radír

pohár

Csörög.

rágógumi

telefon

ajtócsengő

Úszik.

tábor

tutaj

gyűrű

Fonnyad.

virág

váza

kert

Csicsereg.

hegedű

tyúk

madár

Dörmög.

méz

medve

virágpor

Szimatol.

kutya

tulipán

bunda

Zuhog.

napsütés

eső

zúzvara

Süvít.

hó

zápor

szél

Ciripel.

cimbalom

tükör

tücsök

Szárad.

ruha

tenger

folyó

Rotyog.

kályha

étel

ital

Dorombol.

kutya

kakas

macska

---

6. fejezet

Szótalálási nehézség kezelése különböző terápiás eljárásokkal

6.1. Kezelési megközelítések

Az afázia terápiájának tervezésekor a terapeutának döntést kell hoznia, hogy milyen utakat válassz a beteg kezelése során. Választhatja a resztoratív utat, ahol cél a sérült funkciók helyreállítása, vagy választhat kompenzatórikus eljárások közül, melyekkel az a célja, hogy a sérült funkciók következtében fennálló hiányokat pótolja, kompenzálja meglévő adottságokból, illetve új technikai lehetőségekből választva. Nem kizárt, hogy a két módszert akár párhuzamosan is használhatjuk a terápia előrehaladtával.

6.2. Kezelési lehetőségek

Az alábbiakban, a teljesség igénye nélkül (az ASHA ajánlását figyelembe véve), felsorolunk általános és specifikus kezelési lehetőségeket az afázia egyéni, illetve csoportos terápiájához. Az afázia kezelési protokollja variábilis, függ az egyén (betegséget megelőző) nyelvi, kulturális, kognitív adottságaitól és a (betegséget követő) kommunikációs szükségleteitől. A kezelés egyértelmű célja, hogy a lehető legteljesebb mértékben segítse maximalizálni a páciens életminőségét, hogy kommunikációs sikerekhez vezesse el. Ennek érdekében a terapeuta kombinálhat akár több kezelési megközelítést is, a lényeg, hogy találja meg azokat az eljárásokat, amelyek legjobban megfelelnek a kezelt személy egyéni szükségleteinek.

- **Integráció a közösségbe, támogató közeg:** olyan lehetőségek, közösségek felkutatása, teremtése, ahol a páciens a közösség teljes értékű tagjának érzi magát: közösségi afázia-csoportok (afáziaklub), életmódprogramok (pl. Life Participation Approach to Aphasia, LPAA).
- **Számítógép-alapú kezelések.**
- **Korlátozva kényszerítő nyelvi terápiák** (Constraint-Induced Language Therapy, CILT).
- **Melodikus intonációs terápiák (MIT), zeneterápiás eljárások.**
- **Multimodális kezelések:** augmentatív és alternatív kommunikációs (AAK) eljárások, afázias személyek kommunikációs hatékonyságának elősegítése (Promoting Aphasics' Communication Effectiveness, PACE), Vizuális Akció Terápia (Visual Action Therapy, VAT).
- **Kommunikációs partner alapú megközelítések:** olyan lehetőségek, melyek kommunikációs partnert vonnak be a terápiába annak érdekében, hogy a hétköznapi életben ők mint facilitátorok működjenek együtt az afázias személlyel, fejlesztve azok kommunikációs képességeit (pl. konverzációs coaching, támogatott kommunikációs beavatkozás).
- **Olvasásalapú kezelések:** eljárásokat válogathatunk a diszlexia, alexia kezelési köréből, a szövegértést fejlesztő eljárások közül.
- **Forgatókönyvszerű tréning:** a hétköznapi életben előforduló kommunikációs helyzetek forgatókönyvét írjuk meg (dialógusokat, monológokat), amelyeket gyakorlunk az afázias személlyel.

- **Szintaxisalapú kezelések:** a grammatikai rendszer újraépítésére fókuszáló kezelési eljárások, szóalkotás, mondatalkotás, szövegalkotás egyénre ütemezett lépésekkel, fokozatokkal.
- **Szótalálás kezelése:** a spontán megnyilatkozások fejlesztésére szolgáló eljárások (gesztussal, képpel támogatott megnevezés, segítő kérdésekkel, mondatok megkezdésével támogatott válaszok előhívása, körülírással támogatott szótalálási feladatok, fonológiai és/vagy szemantikai segítséggel támogatott szótalálás).

6.3. Széles körben alkalmazható eljárások

Az alábbiakban olyan kezelési lépéseket közlünk – válogatva a szótalálás kezelésének, illetve a vizuális akció terápiájának módszerei közül, képanyaggal kiegészítve –, melyek csaknem minden afáziatípus bizonyos stádiumaiban alkalmazhatók.

6.3.1. A Vizuális Akció Terápia (VAT)

A Vizuális Akció Terápia (VAT) az afázia kezdeti, súlyos első fázisában is képes hatékony segítséget nyújtani az érintett személyeknek. A terápia olyan páciensek kezelésére is alkalmas már, akiknél a Western Afázia Teszt (WAB) eredménye szerint globális afáziát, illetve izolációs afáziát diagnosztizáltunk. A módszer kidolgozása Helm és Benson (1978) nevéhez kötődik, céljuk volt, hogy kidolgozzanak egy nem verbális kommunikáción nyugvó, vizuális ingerekre építő, gesztusokon alapuló terápiai módszert a globális afáziás betegek nyelvi-kommunikációs rehabilitációjához. E kutatás eredménye a VAT, amely számos afáziás beteg számára nyújthat segítséget a kommunikáció elindulásában. A program hierarchikusan felépülő lépésekből és szintekből áll, amely a betegeket a kivitelezés legalacsonyabb szintjétől (képek és tárgyak azonosítása), egészen a kommunikáció szintjéig vezeti, amelyben már kapcsolódó elemeket jelenít meg önállóan szervezett gesztusokkal. A VAT valódi tárgyakkal és egyszerű képekkel dolgozik, melyek segítségével a páciens a hierarchikusan felépített lépések és fokozatok között mozoghat, kezdve azzal az egyszerű feladattal, mely a tárgyak és képek kiválasztását, megmutatását jelenti, eljutva az önállóan kezdeményezett kommunikatív gesztusok megjelenéséig. A módszer pontozási rendszerrel teszi lehetővé a dokumentációt, melynek segítségével eldönthető, hogy a páciens mikor léphet a terápiai forgatókönyvben egy szinttel feljebb (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 178).

- **A VAT indikációja:** az etiológia szerint egyoldali domináns féltekei stroke álljon a háttérben. A kiesésben az elsődleges nyelvi zónák, illetve az azt körülvevő határterületek legyenek érintettek. Alkalmazható globális afázia, illetve globális afáziához közel álló típusok esetén, amikor is súlyosan érintett mind a beszédkivitelezés, mind az írott és beszélt nyelv megértésének képessége. A terápiaiban részt vehetnek a mérsékeltől egészen a súlyos fokú apraxiában szenvedő páciensek is. Kívánatos viszont, hogy a beteg éber, orientált és kooperatív legyen, megtartott figyelmi funkciók mellett (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 179–180).

- **Előkészületek a VAT terápiás üléseire:** a terapeutának ki kell választania 7 valódi tárgyat, vázlatosan el kell készítenie ezen tárgyak rajzát és találnia kell 7 képet, amelyen használat közben jelennek meg az előzetesen kiválasztott tárgyak (lehetőleg egyszerű alakok mutassák be használat közben a tárgyakat), ezek lesznek az ún. *eseményképek (cselekvésképek)*, melyek mutatják a tárgyak funkcióját. A tárgyak mellé még szükségünk lehet egyéb eszközökre is, mint például a csavarhúzó használatának bemutatásához egy darab fában elhelyezett csavarra. Az értékelőlapok minden esetben legyenek előkészítve, hogy a beteg teljesítményét lépésről lépésre tudjuk rögzíteni, anélkül, hogy megtörmékn a feladat kivitelezés folyamatát. Egy terápiás ülés általában 30 percig tartson, esetleg elvégezhetjük a terápiát egy napon kétszer is, ezzel felgyorsíthatjuk a javulás tempóját.

A terápiás forgatókönyv a következő tárgyak használatát javasolja attól függően, hogy a páciens érintett-e valamilyen típusú apraxiában a globális vagy ahhoz közel álló afázia mellett:

- **A VAT proximális ága:** vagyis a VAT azon vonala, ahol proximális gesztusok, mozdulatok megjelenítése szükséges.

Terápiás tárgyak erre az esetre: zászló, húsdaráló, (kevergetésre alkalmas) bot, kalapács, festőhenger, fűrész és vasaló. Kontextuális segítségnek előkészíthetünk üres festékesdobozt (amibe a botot bele lehet mártani), esetleg egy darab fát a fűrészeléshez.

- **A VAT disztális ága:** vagyis a VAT azon vonala, ahol disztális gesztusok, mozdulatok megjelenítése szükséges.

Terápiás tárgyak erre az esetre: csavarhúzó, hegyező, teáskanál, kulcs, ecset, tárcsás telefon és teafilter. Kontextuális segítségnek előkészíthetünk egy nagy csavart tartalmazó deszkadarabot (amibe becsavarhatjuk a csavart a csavarhúzóval), kávéscsészét (amibe belekavarhatunk a teáskanállal) és egy kontúrokkal megrajzolt képet, amit kifesthetünk ecsetünkkel.

- **Bucco-faciális apraxia mint másodlagos tünet kezelését is szolgáló VAT terápiás tárgyai:** síp, selyemvirág (rózsa), nyalóka, szívószál, ajakír, borotva, kaleidoszkóp. Kontextuális segítségnek előkészíthetünk egy üdítőitalos palackot (a szívószál használatához), egy illatszert vagy parfümöt (segítségül a selyemvirág megszagolásához).

A terápia szerzői nyomatékosan kérik, hogy a VAT tárgyai ne játéktárgyak legyenek, hanem valódi használati tárgyak! (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 180–181.)

- **Az értékelési/pontozási folyamat:** az alábbiakban bemutatott terápiás lépések közül nem mindegyikre adunk pontot. Nem értékeljük a 3-as, az 5-ös és a 8-as lépést, mivel ezek csak demonstrációs célt szolgálnak, itt a páciens csak résztvevője/megfigyelője a terapeuta tevékenységének. A terápia értékelésének módszere rendkívül egyszerű, minden helyes teljesítményre 1 pontot adunk, illetve 0,5 pontot adunk akkor, amikor a feladat végrehajtásakor nagy késlekedést, hezitálást tapasztalunk, vagy a beteg saját maga által korrigált választ ad a kért feladatra. Minden más esetben 0 pontot kell adnunk. Mivel a terápiában 7 tárgy szerepel, a hibátlan teljesítés 7 pontos lesz. Ahhoz, hogy a páciens egyik lépésről át tudjon térni a másikra, legalább 6,5 pontot kell gyűjtenie, vagyis maximum egy-

szer korigálhatja magát. Az értékelőlapon legyen lehetősége a terapeutának széljegyzetet is vezetni, a későbbi terápiás terv elkészítéséhez jegyezzen fel minden olyan jelenséget, amelyre figyelnie kell majd. A teljesítmény pontozásán túl fontos, hogy a terapeuta rögzítse az olyan specifikus hibázásokat, mint a paramímia (felcserélt gesztusok) és a perszeverációk (megtapadások), hiszen a felcserélésre utaló jelenségből adódhat a későbbiekben akár fonémikus, akár szemantikus parafázia. Ha perszeverációt ismer fel, külön perszeverációt kezelő terápia is szükséges lehet (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 181–182).

- **VAT lépések és szintek:** a terápiás program 3 szintű. Az *első (I.) szinten* tárgyakkal és azok képeivel, valamint cselekvésképekkel dolgozunk. Az első szint 9 lépésből áll (az első lépés önmagában 4 allépésre osztható).

1. szint

1. 1. Képek és tárgyak azonosítása

A lépés célja megbizonyosodni afelől, hogy a beteg bír-e azokkal a szimbolikus képességekkel, amelyek a tárgyak és az azokat ábrázoló képek azonosításához feltétlenül szükségesek. Ez négy, hierarchikusan egymásra épülő lépésen keresztül történik. Megjegyzendő, hogy amennyiben a páciens nem képes az első allépést hibátlanul kivitelezni, egy tréning következik, amelyben a terapeuta, majd a páciens néhány tárgyat lemásol. Amennyiben a beteg nem képes kivitelezni az első allépést még az előbbi segítséggel sem, úgy felmerülhet, hogy a beteg számára más terápiás segítség szükséges (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 182–183).

1. 1. a) Tárgyak elhelyezése képeken

A pácienssel szemben ülve a hét tárgyat ábrázoló képet random sorrendben az asztalra helyezzük. Majd minden egyes tárgyat a beteg kezébe adunk (minden segítség nélkül!), szintén random sorrendben, és ösztönözzük, hogy helyezze az adott tárgyat annak képi megfelelőjére. Mivel a tárgyakat nem mozdítjuk a képről, míg mindegyik a helyére nem kerül, így a feladat a lehetséges képek csökkenésével egyre egyszerűbbé válik a beteg számára. Amikor a beteg 6,5 vagy annál több pontot ér el, továbbléphetünk a következő allépésre (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 183).

1. 1. b) Képek elhelyezése tárgyakon

A tárgyakat tetszőleges sorrendben a páciens elé helyezzük, és eltérő sorrendben kezébe adjuk a képeket, közben arra biztatjuk, hogy helyezze el az éppen látott képet annak tárgyi megfelelőjén. Mint az **a)** lépésben már láttuk, a feladat egyre könnyebb és könnyebb lesz a választható tárgyak számának csökkenésével. Ha 6,5 vagy annál több pontot ér el ebben az allépésben, továbbléphet a **c)** feladatra (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 183).

1. 1. c) Tárgyakra mutató

A képeket összegyűjtjük, majd az előbbi allépésben látottaktól eltérő sorrendben elhelyezzük a tárgyakat a páciens előtt. A képeket egyenként megmutatva nonverbális jelzésekkel kérjük a beteget, hogy mutasson (ne fogja meg!) a képen látható tárgyra. Megjegyzendő, hogy egyes

apraxiás betegek nem képesek a nem sérült oldali mutatóujjukat izolálni és mutatáshoz megemelni. Ezekben az esetekben elhelyezünk egy piros korongot, pontot a tárgyon és a képen és bemutatjuk a rámutatás módját, segítve a beteget, hogy megemelje mutatóujját és megérintse a korongot. Amennyiben a beteg képes már segítség nélkül teljesíteni a feladatot, továbbléphet a következőre (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 183).

1. 1. d) Képekre mutató

A hét képet elhelyezzük a beteg előtt. Majd egyenként felmutatjuk a tárgyakat, és arra ösztönözük a páciensünket, hogy mutasson (ne fogja meg!) a tárgyat ábrázoló képre. Piros korongokat, pontot szükség esetén elhelyezhetünk a tárgyképeken, a rámutatást segítő, de amennyiben a beteg sikeresen teljesítette a megelőző lépést, minden bizonnyal itt is képes rámutatni. Amennyiben a beteg az első feladat mindegyik allépésében 6,5 vagy annál több pontot szerzett, továbbléphet a 2. lépésre (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 183–184).

1. 2. Tárgyhasználat-tréning

A lépés célja, hogy megbizonyosodjunk afelől, hogy a beteg birtokában van azoknak a praktikus képességeknek, amelyek nélkülözhetetlenek a hétköznapi tárgyakkal való adekvát manipulációhoz. Hogy bizonyítsa képességeit, a beteg feladata megfogni és rendeltetés szerint használni a tárgyat. Bemutatunk egy tárgyat (bármilyen kontextuális segítség itt adható), illetve annak használatát. Ezt követően elhelyezzük a páciens előtt a tárgyat (ne adjuk azokat kézbe!), és arra biztatjuk őt, hogy fogja meg és mutassa be annak használatát. Elképzelhető, hogy segísre lesz szüksége kezdetben, de a betegnek képesnek kell lennie adekvát módon és önállóan, mindenfajta segítség nélkül manipulálni a tárgyakkal, ahhoz, hogy pontot érjen el ebben a lépésben. 6,5 pont elérésével mehetünk tovább a 3. lépésre (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 184).

1. 3. Cselekvést ábrázoló képek bemutatása

Ezt a feladatrészt nem pontozzuk, célja mindössze annyi, hogy a beteg számára egyértelművé váljon, hogy minden egyes eseménykép azt a parancsot hordozza, hogy vegye fel a képen használt tárgyat, és mutassa be annak használatát. Tetszőleges sorrendben használunk ehhez egy-egy tárgyat és a használatát bemutató cselekvést ábrázoló képet. Elhelyezzük a tárgyat a pácienssel szemben, a képet pedig a páciens bal oldalán. A képet megmutatjuk, majd a tárggyal bemutatjuk annak használatát. Ezt a műveletsort minden egyes kép-tárgy párral végrehajtjuk (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 184).

1. 4. A cselekvést ábrázoló képek jelentésének gyakorlása

A lépés célja, hogy a beteg képes legyen egy felmutatott cselekvésképhez kiválasztani a megfelelőt a kihelyezett 7 tárgy közül és bemutatni annak helyes használatát. A 7 tárgyat tetszőleges sorrendben a beteg elé helyezzük, majd kiválasztunk egy képet és felmutatjuk, mire ő kiválasztja a tárgyat és bemutatja a cselekvést. Amíg a beteg segísre szorul, vagy nem éri el a 6,5 pontot, korábbi feladatokat is adhatunk, míg minden feltétel teljesül az 5. lépésre jutáshoz (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 184).

1. 5. Pantomim gesztusok bemutatása

A lépést nem pontozzuk. Célja, hogy megértessük a beteggel, hogy pantomim gesztusok helyettesíthetnek, vagy jelenthetnek, jelezhetnek tárgyakat. Minden segítség nélkül elhelyezünk egy tárgyat a beteg előtt, majd bemutatjuk a gesztust, amellyel ábrázolható. Lassan haladjunk, hogy a betegnek legyen ideje arra, hogy kognitív úton összekapcsolja a tárgyat a gesztussal. Megjegyzendő, hogy a továbbiakban semmiféle kontextuális segítség nem adható! (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 184–185).

1. 6. A pantomim gesztusok megértése

Ebben a lépésben a betegnek be kell mutatnia, hogy képes összekapcsolni a tárgyakat azok pantomim jelével. Elhelyezzük a 7 tárgyat random sorban az asztalon, majd bemutatunk egy gesztust. A beteget arra biztatjuk, hogy válassza ki a tárgyat, amelynek gesztusát látta. Ha 6,5 vagy annál több pontot elér a páciens, továbbléphet a 7. lépésre (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 185).

1. 7. Pantomim gesztusok kivitelezése

Ebben a lépésben a betegtől elvárjuk, hogy képes legyen bemutatni egy tárgy pantomim jelét. Egyenként mind a 7 tárgyat bemutatjuk a betegnek, és közben arra bátorítjuk, hogy mutassa meg annak gesztusát anélkül, hogy megérintené a tárgyat. Gyakran segítségre van szükség ezen a szinten. Kivételes esetekben a betegnek szüksége van a konkrét tárgyra a gesztus kivitelezéséhez. Ekkor, miközben lassan visszavesszük a tárgyat, biztatjuk páciensünket, hogy anélkül is próbálja produkálni a mozdulatsort. A teljes pontszám eléréséhez a betegnek képesnek kell lennie a pantomim gesztusok pontos kivitelezésére a tárgyat nézve. Fél pont adható, amennyiben a beteg javítja önmagát, vagy késve ad választ. Továbbléphetünk a 8. lépésre, ha 6,5 pontot elér a beteg (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 185).

1. 8. Elrejtett tárgyak jelzésének bemutatása

A feladat célja, hogy a beteg megértse, hogy gesztusok helyettesíthetnek elrejtett, nem látható tárgyakat is. Kiválasztunk két tetszőleges tárgyat, elhelyezzük az asztalon és bemutatjuk pantomim jelüket, majd elrejtjük a tárgyakat egy doboz alá. Elővesszük az egyik tárgyat, majd bemutatjuk a rejtve maradt tárgy gesztusát. Ezt a műveletsort minden tárggyal végrehajtjuk. A beteg nem gyűjt pontokat (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 185).

1. 9. Elrejtett tárgyak pantomim jelének kivitelezése

Az első szint utolsó lépésének célja, hogy a beteg képes legyen elrejtett tárgyak gesztusának kivitelezésére, annak érdekében, hogy egy általa nem látott tárgyról is üzenetet tudjon adni. Elhelyezünk két tárgyat a beteg előtt, majd arra kérjük, mutassa be a hozzájuk kapcsolt gesztust. Ezt követően eldugjuk a tárgyakat egy doboz alá. Kb. 6 másodperc elteltével elővesszük az egyik tárgyat, és jelezzük, hogy a feladat a rejtve maradt tárgy gesztusának bemutatása. Minden egyes tárggyal végezzük el a feladatot. Amennyiben 6,5 pontot szerzett a beteg, a *második (II.) szintre* léphetünk (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 185–186).

2. szint

A VAT 2. szintjén nem valós tárgyakkal dolgozunk, hanem a tárgyakat cselekvéseképek helyettesítik. A szint az előbbieken bemutatott 5. lépéstől indul. Mindössze a 6., 7. és 9. lépést kell pontosítani, így ez a szint relatíve rövid (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 186).

3. szint

A 3. szinten már csak a tárgyak képeit használjuk, és ahogy a II. szint esetében is, a III. szint is az 5. lépésnél kezdődik.

Amint a VAT proximális terápiás ágát, annak mindhárom szintjét teljesítjük, elkezdhető a VAT disztális ága, az első szint első lépésével. Azon betegek, akik afáziájuk mellett bucco-faciális apraxiától is szenvednek, a VAT megfelelő, bucco-faciális tárgyképanyagával kezeljük. A VAT célja a nonverbális kommunikáció fejlesztése mellett, a szóbeli kommunikáció megindítása, továbbá az apraxia tüneteinek csökkentése, a páciensek képességeinek növelése a szimbolikus gesztusokkal történő kommunikáció terén.

Képanyag: 1. sz. melléklet.

6.3.2. A szótalálás, spontán beszéd javulásának elősegítését célzó kezelési módszerek

A szótalálás kezelése több úton elérhető, egyéntől függ, hogy melyik modalitásra reagál pozitívabban, mi lesz az, amittől javul a beteg szótalálása, ezáltal a spontán beszéde. A kötet I–V. fejezetéből szemezgetve számos papír-ceruza gyakorlat segítségével kezelhetjük a szótalálási deficitet, ebben a fejezetben pedig képanyaggal támogatott kezelési eljárást kínálunk.

Praxisa során bizonyára minden terapeuta tapasztalta már, hogy a szótalálást stimulálja a vizuális inger, az utánmondás és az olvasás (szóképfelismerés). Erre a tapasztalatra építve ajánljuk az alábbi lépések követését abban az esetben, ha úgy ítéljük meg, hogy az a betegünk szótalálási képességeit előmozdítja. Minden ülésen beépíthetjük terápiánkba a gyakorlatot, ha 6 alkalom után tapasztalható javulás a szótalálási képességben, ami már konverzáció közben is megmutatkozik, akkor páciensünknek hatásos a kezelési eljárás. Célszerű hetente 4-6-8 képet és szóképet adni a betegnek, amelyekkel otthonában tud mindennap, akár napi 3-szor gyakorolni. Felhívjuk a páciens és segítője figyelmét arra, hogy a kezelés célja nem az, hogy a beteg 4-6-8 szót tudjon, vagy a kapott képeket önállóan megnevezze, hanem a hangsúly a folyamaton van, a terápiás lépések betartásán. Ha már nagyon jól tudja a felkínált képeket megnevezni, akkor is kövesse a lépéseket a meghatározott sorrendben, hiszen így tud épülni a szótalálási képesség. A terápia célja tehát a szótalálás stratégiájának felépítése, újraépítése. Ezt pedig a terápiás lépések betartásával érhetjük el.

Az eljárás lépései:

1. A terapeuta által megnevezett kép kiválasztása. („Mutassa meg, melyik az alma!”)
2. Utánmondás. („Mondja utánam: alma!”)
3. Szókép-kép egyeztetés. („Tegye a szót a megfelelő képhez!”)

4. Önálló olvasás. („Olvassa el a képekhez rendelt szavakat!”)
5. Önálló megnevezés. (A terapeuta elveszi a szóképeket, csak a tárgyképek maradnak a beteg előtt. „Nevezze meg a képeket! Mi ez?”)
- +1 Önálló felsorolása a gyakorlatban szereplő szavaknak. (Elveszi a terapeuta a tárgyképeket is a beteg elől. „Emlékszik, milyen képek szerepeltek a gyakorlatban? Sorolja fel a szavakat!”)

Amennyiben páciensünk Wernicke vagy egyéb közepesen súlyos/súlyos mértékben érintett megértési deficittel társuló fluens típusú afáziában szenved, és szóátalálását kívánjuk kezelni, a gyakorlat lépéseinek sorrendje változik. Ebben az esetben a program az olvasásértéstől (szóképfelismeréstől) indul és a hangos olvasáson, utánmondáson keresztül jut el az önálló auditív feldolgozáshoz.

- A gyakorlat első fázisában a kevésbé érintett, olvasás útján elérhető megértést használjuk. A hangosan helyesen olvasott szavakat először utánmondatjuk, majd a gyakorlat következő szintjén képpel párosítatjuk.
- **Az ingerek kiválasztása:** a terapeuta összeállít egy szólistát, minden szót kis nyomtatott betűvel írva. Azon szavak kerülhetnek ide fel, amelyeket a beteg képes hangosan, hibátlanul elolvasni, képpel képes párosítani. Amennyiben képes az adott szót elolvasni hangosan, de nem képes sem utánmondani, sem képpel párosítani, mégis felvesszük a listára, hogy gyakoroltassuk az utánmondást és a képhez rendelést. A klinikus feladata, hogy további nagy gyakoriságú vagy erős érzelmi színezetű, vagy ritka szavakat (amelynek a grafikus képe jellegzetes) adjon a listához. Találkozásról találkozásra bővíteni kell a szólistát addig, amíg a beteg kb. 100 szót képes hallás után feldolgozni, megérteni, tehát képes felszólításra képpel párosítani. Ekkor már tapasztalható javulásnak kell jelentkeznie a spontán beszédben is, ha a páciensünk számára hatásos a terápia.
- **A kezelés lépései:** a terápiás programban az ingereket 4 hierarchikusan egymásra épülő lépésben mutatjuk be. Amint a beteg valamelyik lépésnél elhibázza a választ, feljegyezzük a hibát és egy későbbi terápiás ülésen újra adjuk a tévesztett elemet.

A lépések sorrendje a következő:

1. A szavak hangos olvasása.
  2. Utánmondás anélkül, hogy a szóképet látná a beteg.
  3. Szókép-kép egyeztetés.
  4. Hallott szóhoz tartozó kép kiválasztása (a szóképet már nem láthatja a beteg).
- **Eredmények mérése:** azt az elemet, amelyet két, egymást követő alkalommal sikeresen, a 4. lépésben is feldolgoz a beteg, levehetjük a listáról, és helyére új szót tehetünk. Ha az eljárás megfelelő a betegnek, a harmadik találkozást követően alkalomról alkalomra bővíthetjük a listát, így az folyamatosan változni fog. Ha az 5. alkalom után sem tapasztalunk fejlődést a teljesítményben, vagy a módszer alkalmazásán kell változtatni, vagy más programmal kell dolgozni. A 12. alkalmat követően minden esetben fel kell mérni az auditív megértés fejlődését (Helm-Estabrooks–Albert 1991; 239–45).

A szóátalálási képesség kezelésére javasoljuk a 2. sz. melléklet képeit.

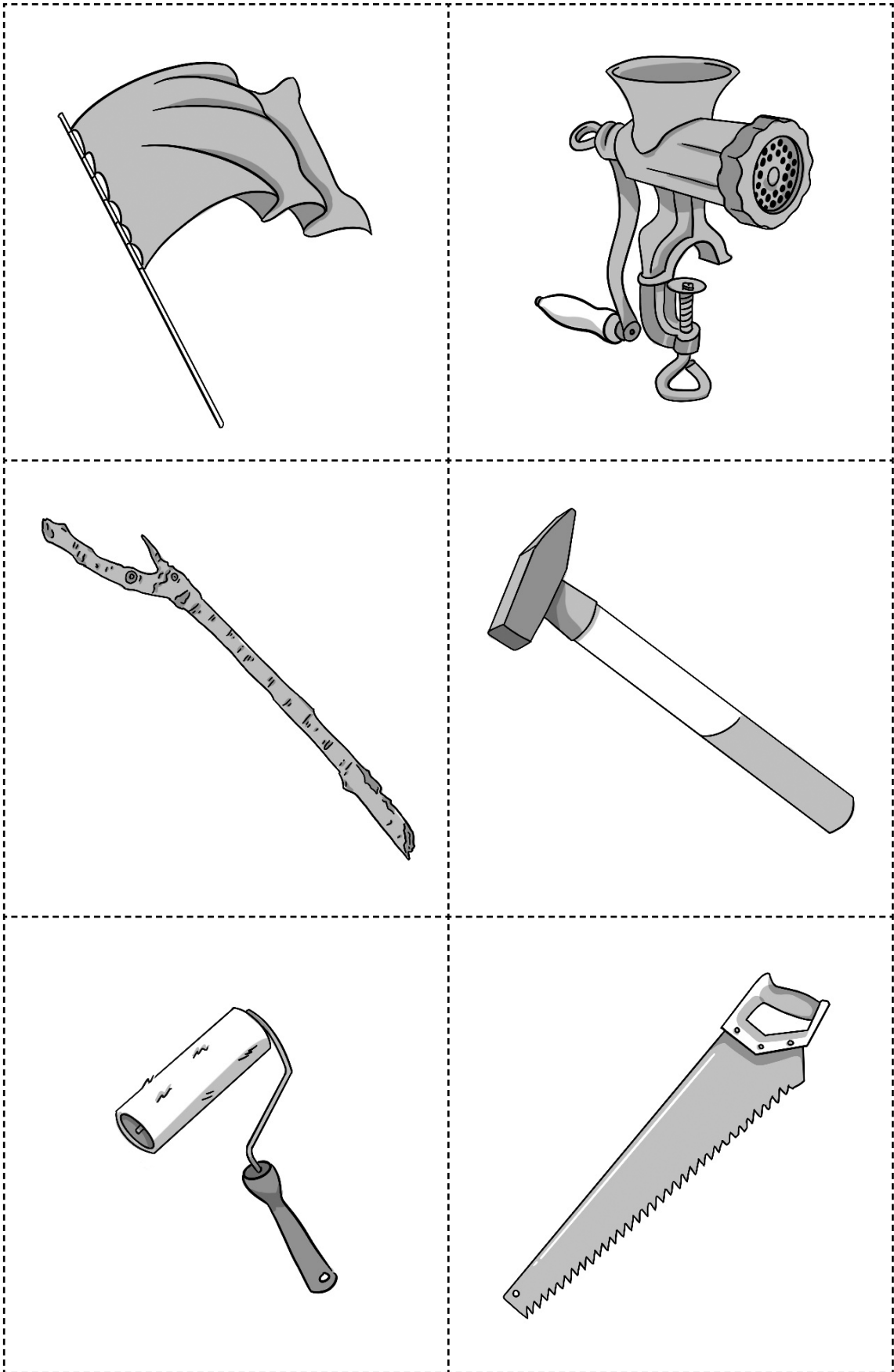
Hivatkozott irodalom

Helm-Estabrooks, Nancy – Albert, Martin L. (1991): *Manual of Aphasia Therapy*. 8700 Shoal Creek Boulevard, Austin, Texas. ISBN 0-89079-404-9

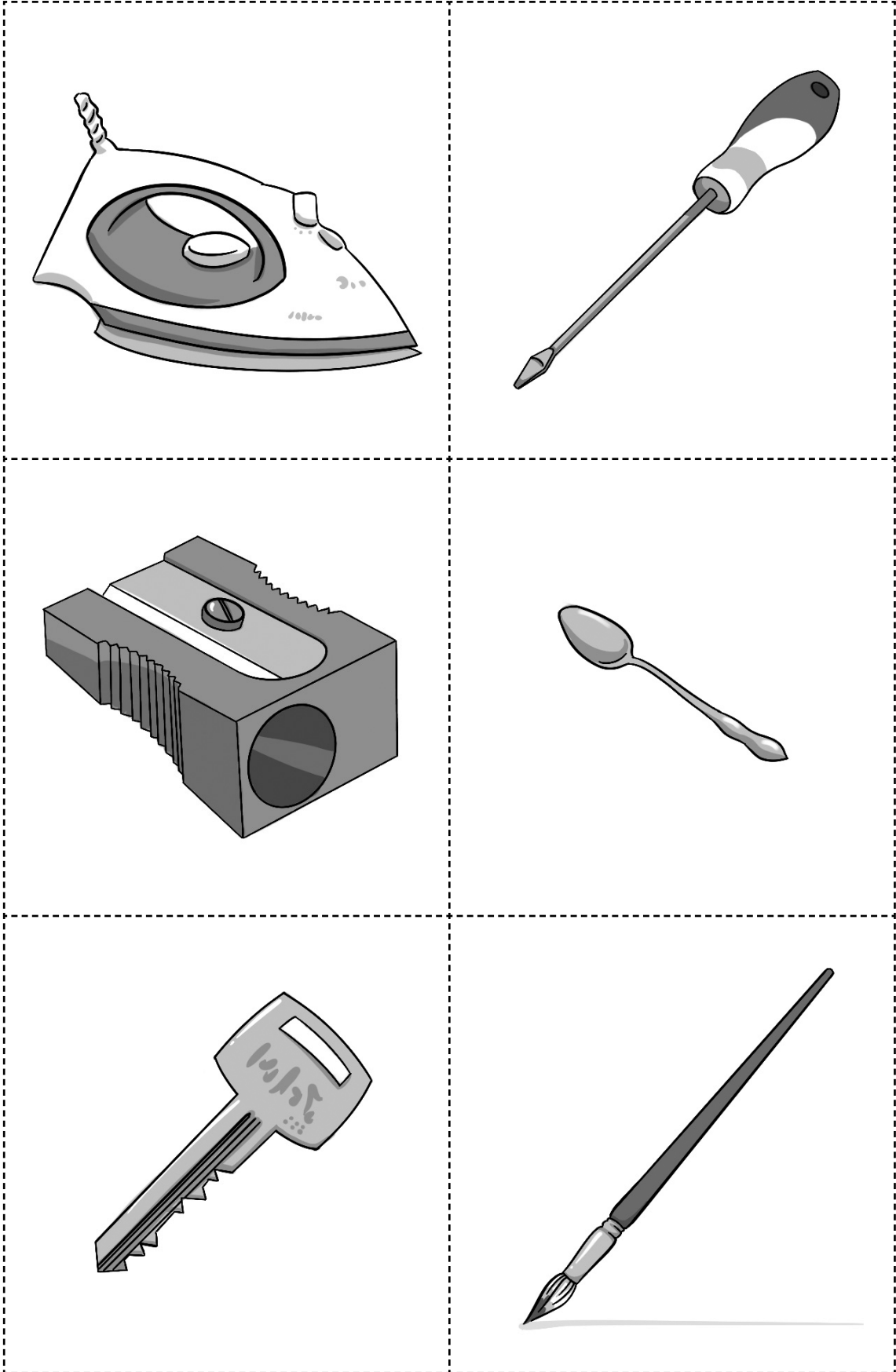
Helm, N. A. – Benson, D. F.(1978, October): *Visual Action Therapy for global aphasia*. Paper presented at the annual meeting of the Academy of Aphasia, Chicago.

1. számú melléklet

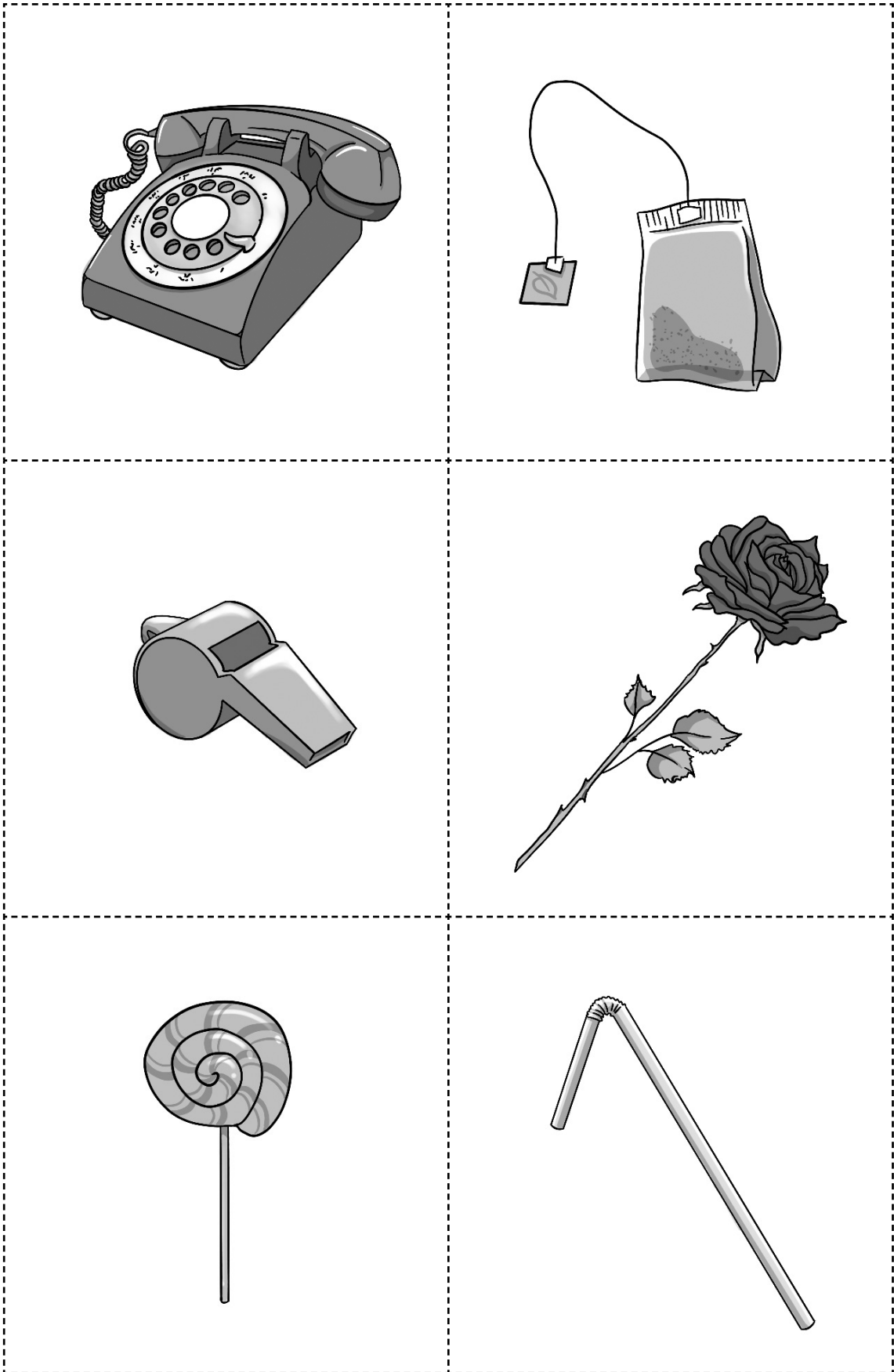

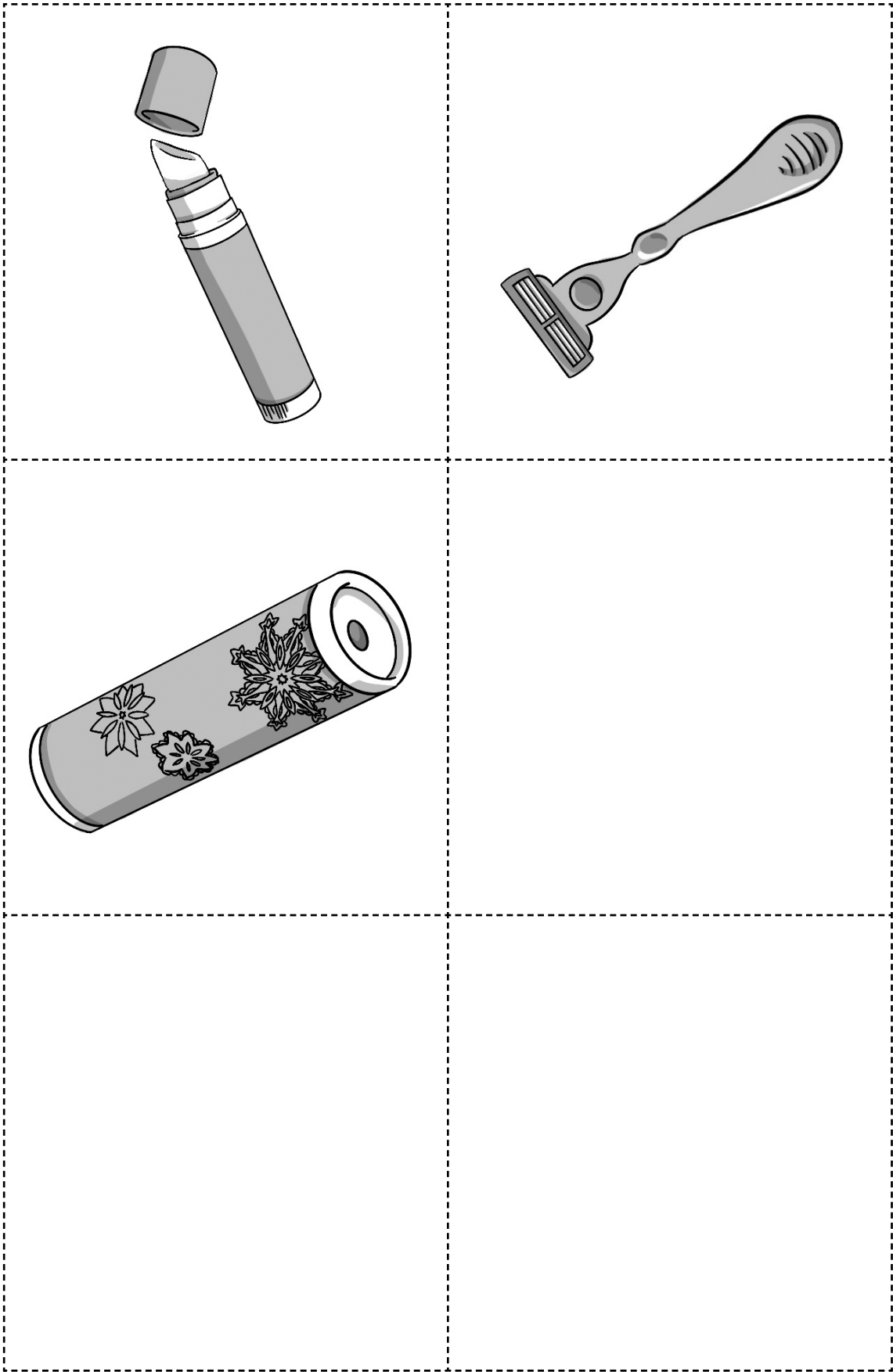

zászló

húsdaráló

bot

kalapács

festőhenger

fűrész

vasaló

csavarhúzó

hegyező

kanál

kulcs

ecset

telefon

teafilter

síp

virág

nyalóka

szívószál

ajakír

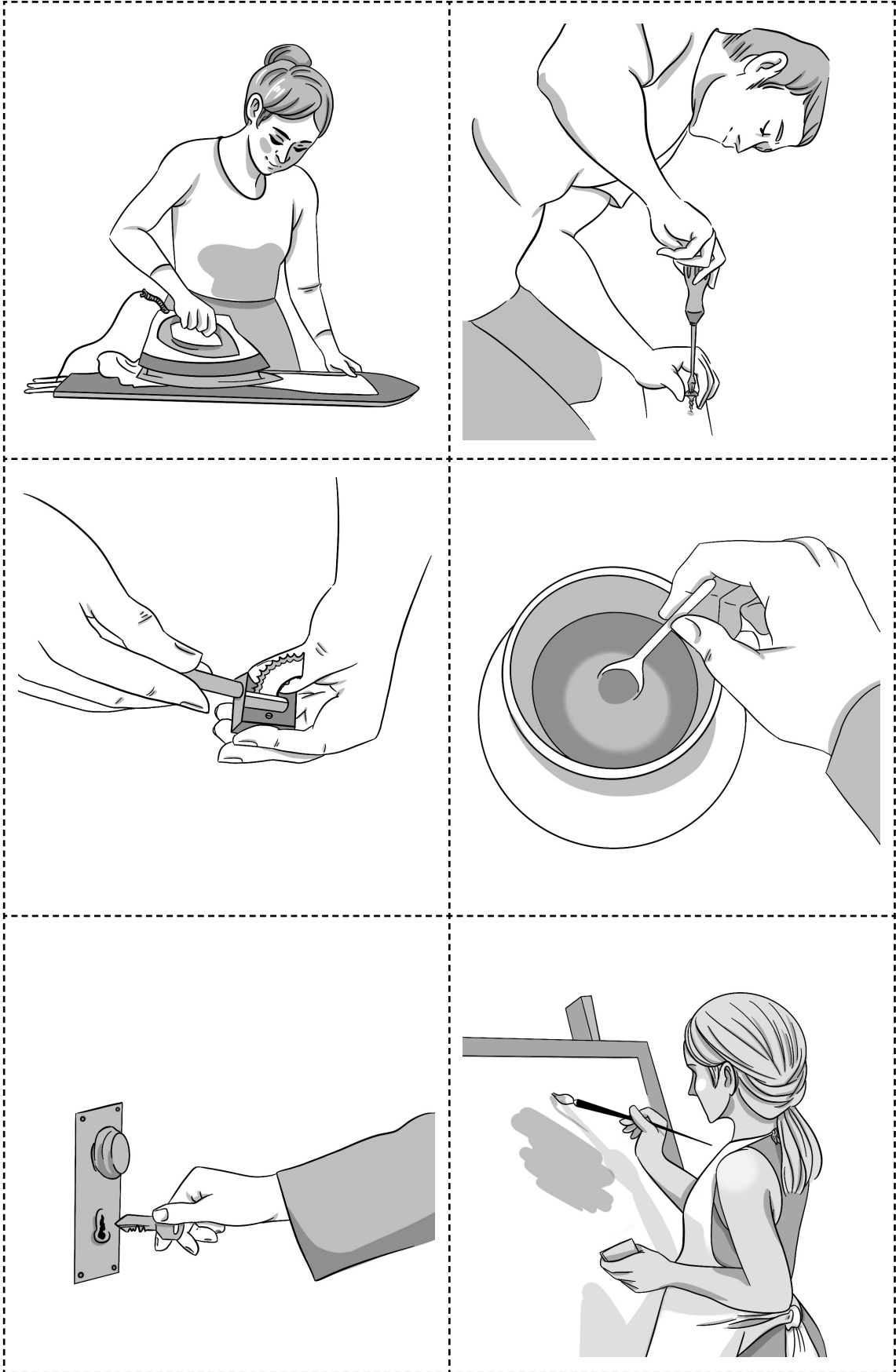
borotva

kaleidoszkóp

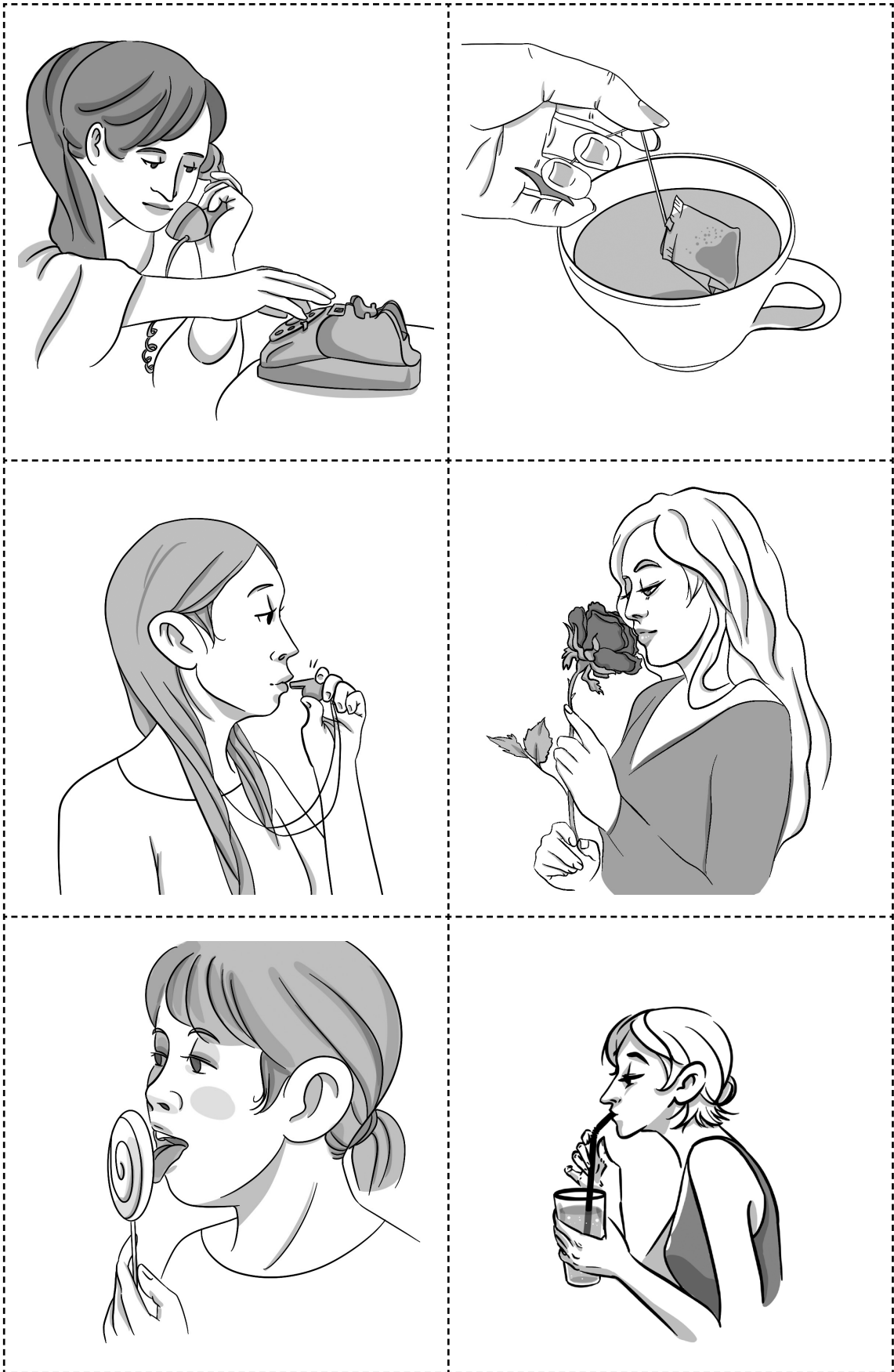

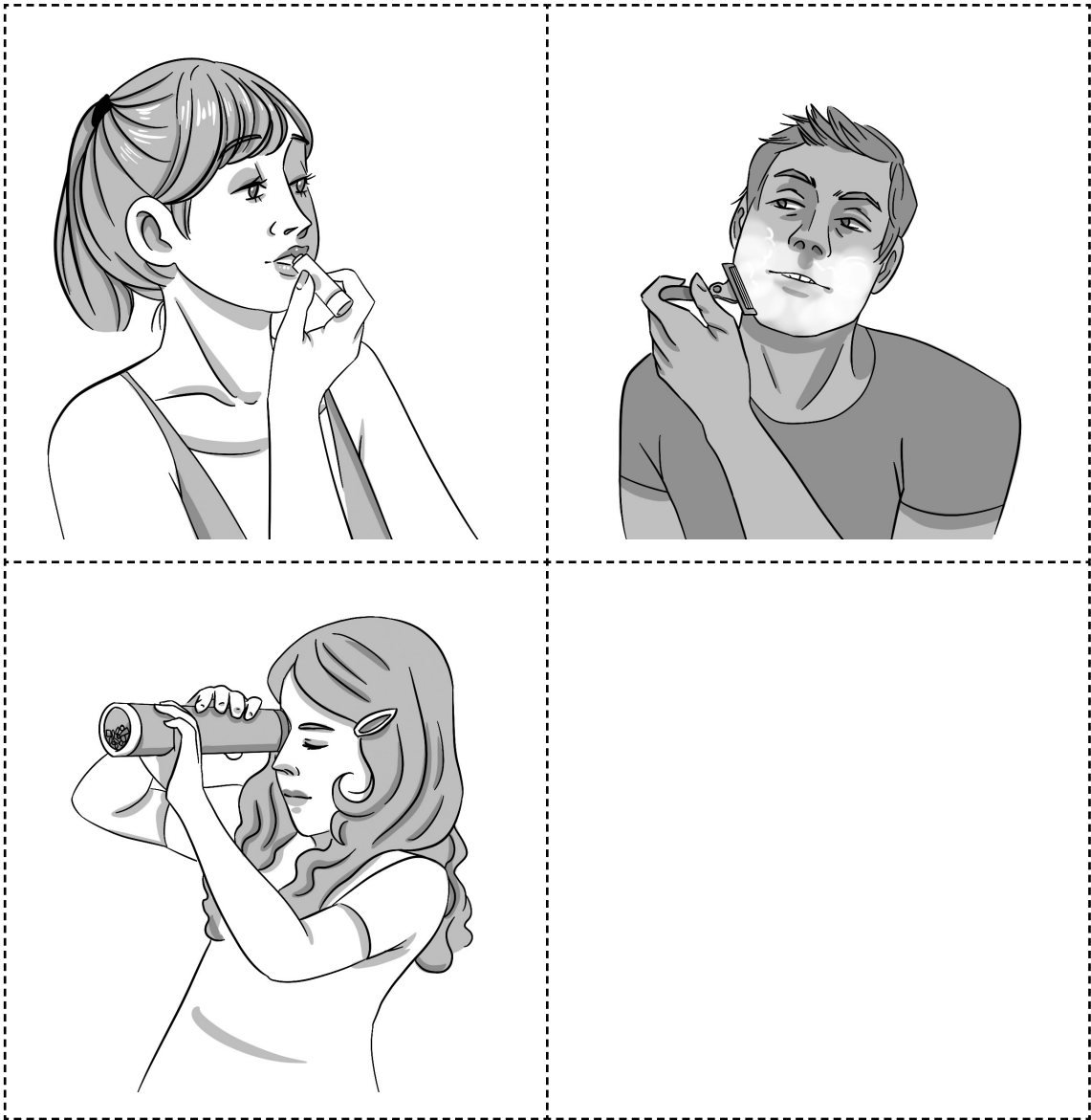

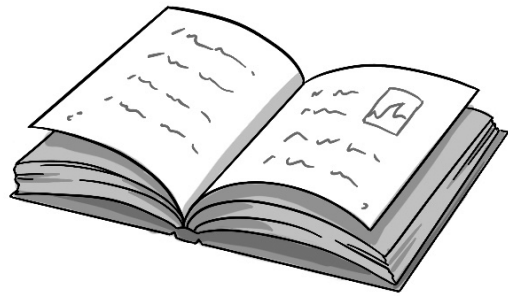
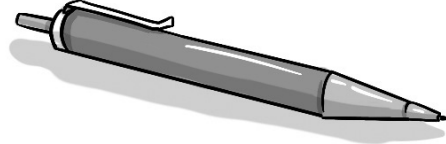
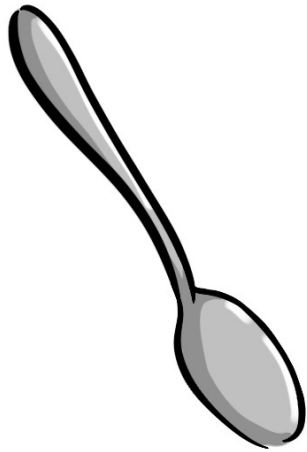

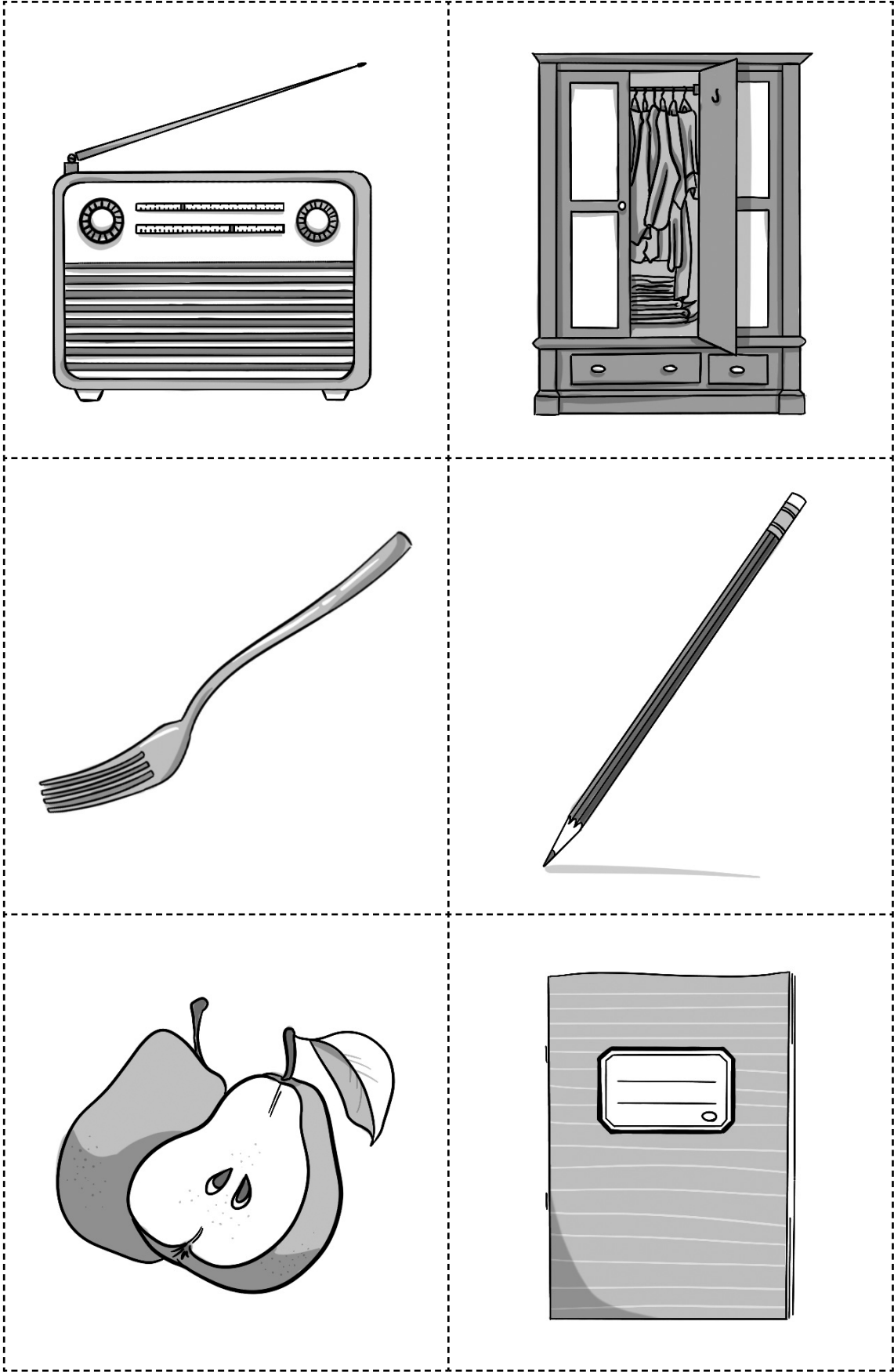
2. számú melléklet

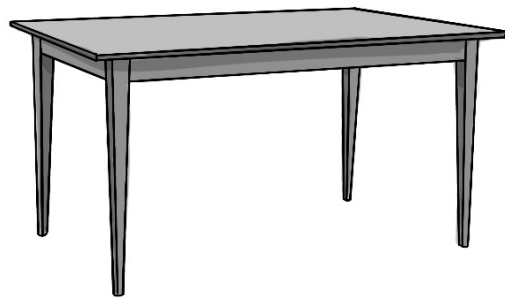
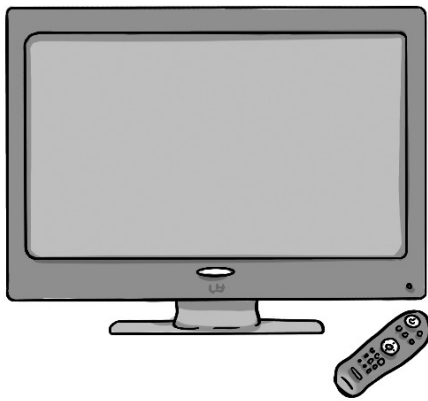
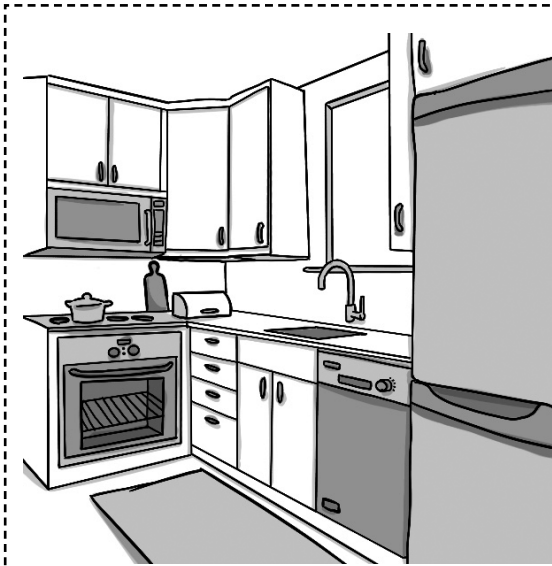

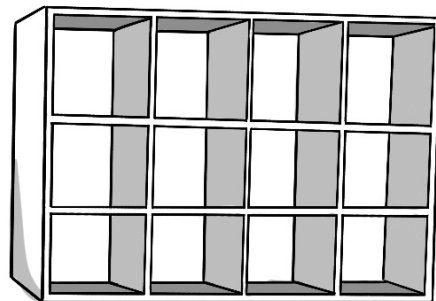
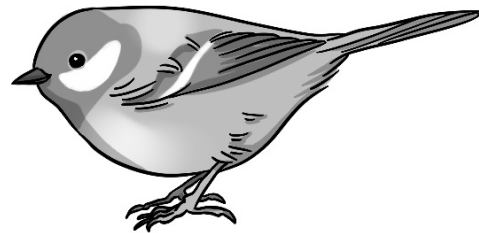
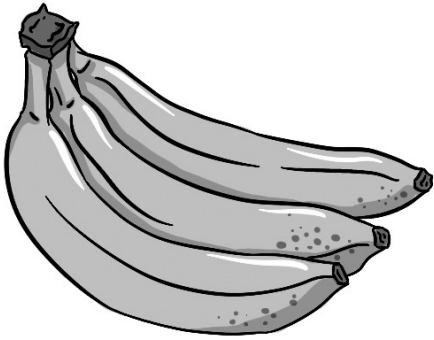

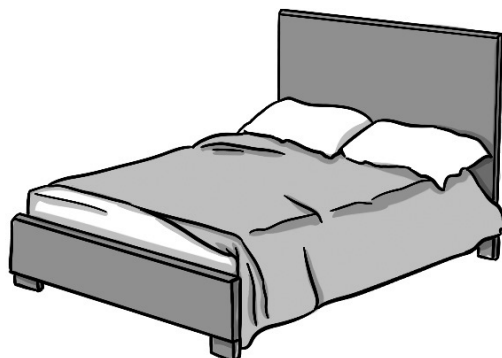
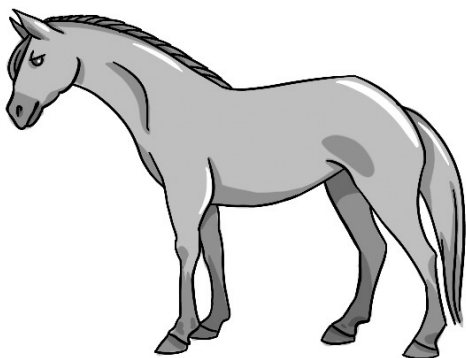
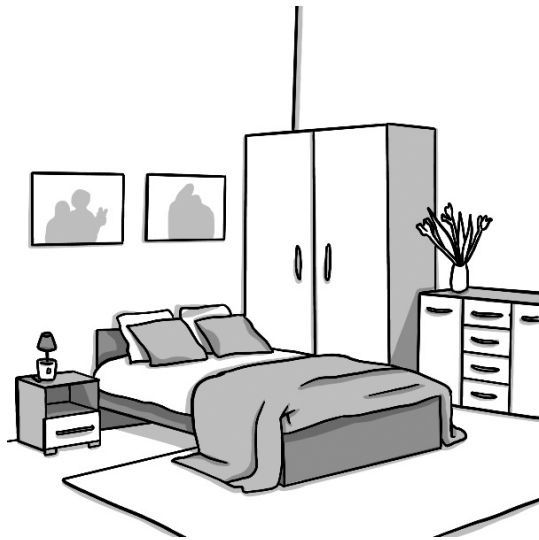
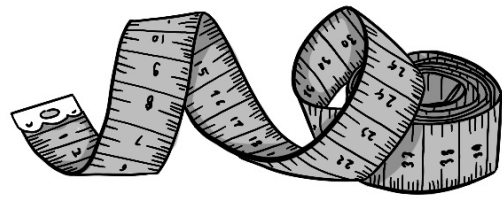
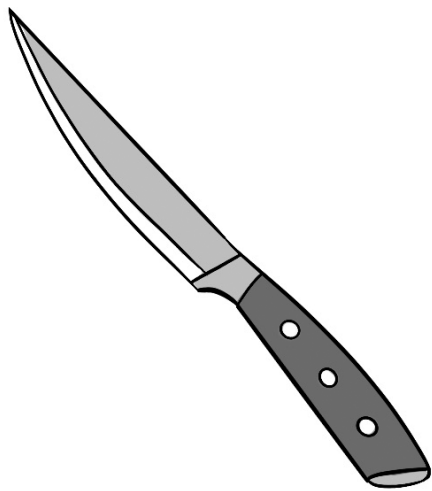

kanál

toll

alma

könyv

ház

kutya

rádió

szekrény

villa

ceruza

körte

füzet

konyha

macska

televízió

asztal

olló

ragasztó

banán

táska

fürdőszoba

madár

újság

polc

kés

mérőszalag

kosár

hálószoba

ló

ágy

